

B-post

«Hamro Patrika»

Norge-Nepal foreningen
c/o Gry O. Lama
Sørhalla 1
1344 Haslum

Dag Norling

John Collets Allé 46
0852 Oslo

MEDLEMSKONTINGENT:

Enkeltmedlem	kr 125,-
Familie	kr 175,-
Organisasjon	kr 300,-

Postgirokonto: 0530 32 17098

Program for møtet tirsdag 28. mars 2000

- Lysbildeforedrag ved Øyvind Amundsgård. Opplevelser fra to trekking turer (1996 og 1998) i området Jiri, Lukla, Kala Patthar og Gokyo.
- Servering av Daal-Bhaat (kr. 50,-)
- Kaffe og te
- Utlodning

Norge - Nepal foreningen

HAMRO PATRIKA VAR AVIS
ORGAN FOR NORGE-NEPAL-FORENINGEN

Nr. 2, Mars 2000

**Velkommen til festmøte
med Daal-Bhaat
i Norge-Nepal foreningen
tirsdag 28. mars 2000 kl. 19³⁰
i Bygdelagssamskipnadens hus
Nordahl Brunsgate 22, Oslo**

**Lysbildeforedrag v/Øyvind Amundsgård
"Trekking i Everest"**

Neste medlemsmøte blir i september 2000

NORGE-NEPAL FORENINGENS STYRE

Navn	Adresse	Tlf. privat:
Kirsten I. Greiner (leder)	Landingsvn. 102, 0767 Oslo	22 14 00 01
Christine Engen (nestleder)	Haxthausensgt. 1, 0263 Oslo	22 44 42 04 92 21 00 57
Cathrine Reid (sekretær)	Røa terrasse 6, 0755 Oslo	22 50 09 95
Gry Ottersen Lama (kasserer)	Sørhalla 1, 1344 Haslum	67 59 03 66
Anuradha Gurung (redaktør)	Hovseterveien 98, 0768 Oslo	911 49 347
Berit Knudsen	Fagerheimsgt. 9A, 0567 Oslo	22 71 89 39
Øystein Berg	Postboks 378, 1432 Ås	64 94 86 65
Arun Ivar Gurung	Kjartan Veldesvei 11, 1450 Nesoddtangen	66 91 01 08
Arnstein Thaula	Elgtråkket 136, 1270 Oslo	917 38 969

PERSONER MED VERV UTENFOR STYRET

Roy Friis (revisor)	Peiskrokveien. 8, 1482 Nittedal	67 07 69 08
Thronn Berge Larsen (valgkomite)	Dannevigsvn. 12, 0463 Oslo	22 71 98 73
Marit Kleppa (valgkomite)	Skøyenveien 97, 0375 Oslo	22 52 10 31

Hamro Patrika er Norge-Nepal foreningens medlemsavis som utkommer fire-fem ganger i året. Forespørsler angående avisen og foreningen kan rettes til styremedlemmene.

E-post adressen til Norge-Nepal foreningen
Foreningen har opprettet en e-post adresse:
norge_nepal@hotmail.com
Foreningens styre har adgang til kontoen og den vil bli besvart med jevne mellomrom. Vi skal gjøre så godt vi kan med å besvare henvendelser.

Referat fra Norge-Nepal foreningens medlemsmøte den 02.februar 2000

Foredrag av Per Tomas Govertsen "Opplev Nepal"

Antall fremmøtte: 30 stk. Med reiselyst og jakt på nye eventyr reiste Per Tomas Govertsen til Asia for å jobbe. Etter halvannet år kom han tilbake og hadde fått oppfylt en drøm. Han hadde klart å utføre alle funksjonene til et stort TV-team og lage reiseprogram om Nepal. Som så mange av oss andre ble han like fascinert av dette vakre fjellandet Nepal. Han reiste rundt på motorsykkel med et digitalt kamera og filmet. Resultatet ble to program som ble sendt på TV 2 tre ganger i 1999.

Programmene er ikke helt vanlige reiseprogram; de presenterer møtene Per Tomas hadde med folk, situasjoner som oppsto og folks reaksjoner. Det fantastiske er at det hele blir filmet slik at det føles som om vi står og opplever det hele selv. Møtene blir naturlige, spontane og ekte som om kameraet ikke er der. Mye av dette er nettopp fordi han ikke er et helt kamerateam, men kun en person som gjør alt det et helt team vanligvis gjør.

Programmene ledet oss fra Pokhara med fjellene, båttur på innsjøen med den enestående replikkvekslingen; "Hva kalles denne båten?", "På engelsk eller nepali?", "begge språk", "engelsk, "boat" og på "nepali, dunga". Det er disse situasjonene som gir reisen verdi, og gjenkaller minner. Eller den unge piken som rodde båten, kikker på Per Tomas og kameraet og spør "tar du opp lyd også?". Da skjønner vi egentlig hvor liten impakt et slikt kamera gjør på relasjonen. Et stort kamera ville kanskje ødelagt spontanitet ved møtet med jenta. I neste program tar Per Tomas oss til Lumbini med historien om hvordan nettopp dette stedet ble funnet i henhold til gamle skrifter. Han fører oss videre inn i kjente trakter som Chitwan nasjonalpark med tilhørende elefantsafari og andre turister. Det litt annerledes som han viser oss er elefantpolo som utøves av noen få i Nepal og muslingsanking. En stor del av programmet ble også viet til Bir Narayan Chandri, som omtales som verdens eldste mann. Han skal etter sigende være 141 år. Vi fikk oppleve 24 timer med denne mannen med hans ritualer, relasjoner og daglige gjøremål. Opplevelsen med Bir Narayan Chandri gir oss en ærbødighetsfølelse for en enestående personlighet.

Programmene trekker frem særtrekkene ved Nepal i form av land, folk, tradisjoner, severdigheter og opplevelser. Per Tomas får disse opplevelsene fram så godt i sine programmene nettopp på grunn av sin personlighet.

Det ble mulighet for spørsmål; mange var nysgjerrig på kamera, vanskeligheter med å filme, teknikk og andre utfordringer Per Tomas hadde hatt under oppholdet. Dette pilotprosjektet lager grunnlag for flere liknende reiseprogram som vil bli vist på TV2 senere i år.

Christine Engen, 02.februar 2000

Statsministerens dager er talte

The Independent, 16-22 feb. 2000 og The Kathmandu Post 1. mars 2000. Fritt oversatt og bearbeidet av Kirsten I. Greiner.

For de som ønsker å se slutten på Bhattarai's ni måneder gamle regjering, har dagen endelig kommet. Parlamentets vintersesjon startet 1. mars. Ifølge en tidligere avtale mellom de to topplederne i Nepali Congress (NC), partipresident Girija Prasad Koirala og statsminister Krishna Prasad Bhattarai, har sistnevnte sagt seg villig til å gå av etter denne sesjonen. De siste ukers hendelser har imidlertid fremskyndet statsministerskiftet og man forventer nå at Koirala overtar posten ganske snart. I februar la 58 NC-representanter fram mistillitsforslag mot Bhattarai og krevde partifellens avgang. Harde utspill og forhandlinger måtte til før Koirala og Bhattarai ble enige seg imellom og unngikk votering over mistillitsforslaget. Lite er foreløpig kjent om innholdet i avtalen, men Bhattarai har annonsert sin forestående avgang.

Omstokking i kabinettet

Poudel blir visestatsminister.

Strid om utnevning av sentralbanksjef ga ny finansminister.

The Kathmandu Post, 29. jan., 2., 3. og 10. feb. 2000. Fritt oversatt og bearbeidet av Kirsten I. Greiner.

Statsminister Krishna Prasad Bhattarais forventede omstokking i kabinettet ble gjennomført i begynnelsen av februar. Tidligere Speaker i parlamentets underhus, Ram Chandra Poudel, er utnevnt til visestatsminister og minister for informasjon og kommunikasjon. Dr Ram Sharan Mahat er allerede utenriksminister, men overtar i tillegg finansministerposten etter Mahesh Acharya som går av.

Poudel var minister for lokal utvikling i Girija Prasad Koiralas første regjering 1991-94. Etter valget i 1994, var han Speaker i parlamentets underhus i nesten fire år. Allerede nå annonserer Poudel en rekke politiske reformer og framhever behovet for å revurdere mange politiske tiltak. Han sier seg uenig i avgjørelsen om reduksjon av subsidier på kunstgjødsel og er imot den hastige og lite overveide beslutningen om å legge ned matlagre i fjerne fjelldistrikter. Sent i desember bestemte regjeringen å avvikle 68 av 135 matlagre drevet av Nepal Food Corporation. Politikerne mente det var en billigere løsning å bruke pengene til økt produktiviteten i områdene, og heller transportere inn mat ved behov.

Også i energipolitikken varsler Poudel mulige endringer. "Når elektrisiteten allerede er veldig dyr, øker vi avgiften enda mer for å få bistand fra Verdensbanken og Asian Development

Visestatsminister Poudel

Bank", sier Poudel. "Vi har arbeidet i tråd med deres prioriteringer. Nå må vi arbeide i tråd med våre behov....Det er på tide å revurdere vår politikk." Poudel er svært forsiktig med å uttale seg offentlig om sin framtidige politiske rolle. Han oppfattes som en intellektuell leder som følger middelveien, holder seg unna den personbaserte gruppekivingen i partipolitikken og ikke knytter seg nært til hverken partipresident Girija Prasad Koirala eller statsminister Krishna Prasad Bhattarai. På spørsmål om det er mulig å lykkes i nepalesisk politikk uten å ha sterke støttespillere i partiet, svarer Poudel: "Man må være i stand til å ta den risikoen. Jeg ønsker å lykkes på bakgrunn av mitt arbeid, min politikk og mine programmer. Vi trenger å fremme verdibasert politikk; den nåværende trenden i politikken vil skade demokratiet."

Utenriksminister og nyutnevnt finansminister Dr Ram Sharan Mahat, har ledet finansdepartementet før. Da var han en av pådriverne bak innføring av moms (VAT) som næringslivet arbeidet sterkt imot. Tidligere finansminister Acharya leverte sin avskjedssøknad i slutten av januar, grunnet uoverensstemmelser med statsminister Bhattarai og kabinett-medlemmene om utnevnelsen av ny sjef for sentralbanken Nepal Rastra Bank (NRB). Dr Tilak Rawal, tidligere sjef for den statseide Rastriya Baniija Bank, er nå tilbudt stillingen i NRB. Acharya motsatte seg utnevnelsen av Rawal og ønsket en mer profesjonell, og mindre kontroversiell person, i sjefsstolen. Rawal hevder at han bidro til stor profitt og reddet Rastriya Baniija Bank fra konkurs, men en senere undersøkelse viser at bankens finansielle stilling ble stadig verre under hans ledelse. NRB har nå bedt et internasjonalt regnskapsfirma gjøre en uavhengig vurdering av Rastriya Baniija Bank's finansielle situasjon. Firmaets rapport skal deretter leveres til nettopp sjefen for NRB, som er ingen ringere enn Rawal! Acharya pekte på dette moralske dilemmaet i sin protest mot utnevnelsen av Rawal, men fikk altså ikke gehør for sitt syn og gikk av som finansminister. Den nyutnevnte finansminister Mahat er derimot kjent for nære bånd til Rawal. Politiske kilder hevder at Mahat og Rawal vil arbeide som ett team.

Hendelsene rundt Acharyas avgang og utnevnelsen av Rawal er møtt med skarp kritikk fra Verdensbanken. Tidligere finansminister Acharya har vært donorenes favoritt og ble oppfattet som en reformvennlig politiker i sin tjenestetid 1991-94. Verdensbanken misliker utnevnelsen av Rawal. Han inngir ingen tillit til å være en reformvennlig politiker og har et dårlig rulleblad fra tiden som sjef for Rastriya Baniija Bank. Den nye finansministeren mener Verdensbanken har gått over streken i sin kritikk av Rawal og hendelsene rundt utnevnelsen. Verdensbanken uttrykte nylig sin misnøye da de unnlot å stille på et møte med nepalesiske myndigheter. Møtet omhandlet Melamchi-drikkevannsprosjektet. Uansett kritikken og tumultene den siste tiden, forsikrer Verdensbanken at de vil fortsette å støtte prosjektet så lenge to betingelser oppfylles; ledelsen av Nepal Water Supply Corporation skal legges på private hender og vannavgiften skal økes.

Maoistene åpner for dialog?

The Independent, 16-22 feb. 2000. Fritt oversatt og bearbeidet av Kirsten I. Greiner.

Samtidig som maoistene fortsetter sin voldelige markering av femårsjubileet for bevegelsen, synes muligheten for samtaler mellom dem og regjeringen større enn på lenge. Sentrale ledere knyttet til maoistene, uttaler at de ikke er imot dialog med regjeringen hvis forholdene ligger til rette for det. Tilsynelatende krever de å få tilgang til opplysninger om hvem som er arrestert av politiet og hvor de befinner seg. De forlanger også løslatelse av alle som er arrestert etter anklager om å være maoister. I tillegg vil de at arresterte maoister skal

behandles i tråd med Genève-konvensjonen. Maoistene har ikke lovet å stoppe kampanjen eller gi fra seg våpnene slik menneskerettighetsgrupper krever før eventuelle samtaler. Maoistene vil heller ikke ta avstand fra sitt langsiktige mål om å etablere en republikk med "folkestyre". Regjeringen holder fast ved at samtaler med maoistene må gjennomføres etter to hovedprinsipper; konstitusjonelt kongedømme og demokrati med flerpartisystem.

Ifølge en Amnesty International rapport, har politiet forårsaket 436 dødsfall siden "Folkets krig" startet. 44 arresterte er forsvunnet i politiets varetekt - 20 av dem i 1999. Amnesty hevder at fem kvinner og seks studenter er blant de savnede. Politiet har arrestert mer enn 5000 personer i løpet av de siste fire årene. I november 1999 satt 1560 fremdeles i varetekt. Maoistene har på sin side drept 200 sivile, 80 av dem de siste 14 månedene, på basis av at de var "fiender av folket". De fleste drepte arbeidet for, eller var knyttet til, Nepali Congress. Blant de drepte var en femten år gammel gutt.

Både regjeringen og maoistene er under økende press for å finne en forhandlingsløsning. Mens regjeringen hudflettes for lite virkningsfulle tiltak overfor maoistene, kritiseres maoistene stadig sterkere for fortsatt voldsutøvelse. Politisk sett er maoistene helt isolerte - alle de store politiske partiene går aktivt ut mot dem, bl.a. ved å iverksette protestkampanjer og etablere fond til støtte for maoistenes ofre. Myndighetene har også vedtatt en ekstrabevilgning på 1 milliard rupies til politiets arbeid og utrustning i de mest påvirkede områdene.

Opptakt til nye samtaler mellom Nepal og Bhutan

The Kathmandu Post, 12. feb. 2000. Fritt oversatt og bearbeidet av Kirsten I. Greiner.

I midten av februar marsjerte omtrent 150 personer, de fleste bhutanesiske flyktninger, gjennom Kathmandus gater fra New Road til Maharajgunj, med krav om fortgang i prosessen med å finne en løsning på det bhutanesiske flyktningeproblemet. Bhutanese Refugee Representative Repatriation Committee (BRRRC) sto bak demonstrasjonen som endte med overlevering av et brev til utenriksminister Dr Ram Sharan Mahat.

Markering var rettet mot de planlagte samtalene mellom Nepal og Bhutan i slutten av måneden. Flyktningene forlanger sterkere engasjement fra Nepals side og krever at India deltar i samtalene. I tillegg ønsker de repatriering under oppsyn av United Nations High Commissioner for Refugees (UNHCR) eller et annet egnet internasjonalt organ.

Ingen ministre deltar i de innledende samtalene i forkant av den niende forhandlingsrunden mellom Nepal og Bhutan. Forhandlingene foregår dermed på lavere nivå enn i de foregående rundene. Dette virker som en nedprioritering av problemet. Bhutan gis dermed et argument for å isteden velge en retorisk linje og ta opp saken på neste FN-konferanse i mars måned. Ifølge offisielle kilder var det imidlertid Bhutan som ba om samtaler på lavere nivå, etter at utenriksminister Mahat truet med at neste ministermøte kunne bli det siste dersom ingen framgang var å spore.

Ti år med tapte illusjoner

(Aftenposten, 21.02.2000)

Av Tove Gravdal

Nepals demokrati feirer ti år. Men landets befolkning er like fattig som før og dypt skuffet over politikernes brutte løfter.

Katmandu

- Politikerne? Ha, de er bare opptatt av å grafse til seg goder, fryser en skredder i Nepals hovedstad Katmandu. Mange deler hans holdning, de som gidder å bry seg. De fleste av fjellandets 22 millioner innbyggere har mer enn nok med å overleve.

Gjennomsnittlig årslønn i Nepal er 210 dollar (1700 kroner). Bare to av fem nepalere kan å lese og skrive, infrastrukturen er dårlig og befolkningsveksten 2,2 prosent i året. Det er mer enn landets ressurser tåler.

Ofret livet for demokrati

For ti år siden trodde man alt skulle bli annerledes. 18. februar 1990 startet folkeopprøret "janandolan". Inspirert av øst-europeerne, som hadde kastet sine kommunistledere, gikk nepalere i tusentall ut på gaten i protest mot et eneveldig kongedømme. De krevde demokrati, og rundt 1000 ofret livet i demonstrasjonene før kong Birendra ga etter.

Kongen godtok i november samme år en grunnlov som erklærte at Nepal er et konstitusjonelt monarki. Frie valg og flerpartisystem ble innført, håpet om forandring var stort, og de aller fleste ble skuffet.

- Vi hadde aldri trodd at våre lederes moral ville synke så dramatisk som den har gjort, sier Krishna Hachethu, statsviter ved universitetet i Katmandu. Han mener Nepals politikere er fullstendig i utakt med sine velgerne. Medlemmer av parlamentet er mer opptatt av å skaffe seg eiendommer i hovedstaden enn av å bygge opp skoleverket. Og partifeller slåss om posisjoner i stedet

for å enes om et krafttak mot fattigdom.

Det siste er tydelig i Nepals dominerende parti, Kongressen. Det ble grunnlagt av eksil-politikere i India i 1947, og veteranene fra 1950-tallets mislykkede demokrati-forsøk, leder fortsatt partiet. Men dagens statsminister, 75 år gamle Krishna Prashad Bhattarai, er i stadig klammeri med den andre partihøvdingen, Girija Koirala. Det betyr at selv med et romslig flertall i parlamentet etter fjorårets valg, er regjeringen sterkt hemmet av indre maktkamp.

Gi oss tid

- Du må forstå at dette er et ungt demokrati. Politikk er viktigere enn i land som Norge. Her er politikk eneste vei til makt, innflytelse og prestisje, sier Narayan Khadka, som er statsminister Bhattarais sjefrådgiver. Han er økonom av utdannelse, og studerte midt på 80-tallet to år i Bergen. Som opposisjonell ble han fengslet flere ganger. Nå er han en av Nepals mest innflytelsesrike menn. Khadka mener frihet og fravær av frykt er det viktigste nepalerne har oppnådd siden den dramatiske våren i 1990. Men han erkjenner at de største problemene er like uløste nå som da.

- Denne regjeringen gjør sitt beste for å bekjempe fattigdommen. Jeg kan ikke garantere at den vil være borte om 4-5 år, men vi vil sette i gang tiltak mot både analfabetisme og fattigdom, og håper å oppnå synlige resultater snart, sier Khadka.

- Observatører sier korrupsjon er svært utbredt. Er du enig?

- Jeg kan ikke si det ikke finnes korrupsjon. Men den er ikke så omfattende som mediene hevder, sier Khadka. Han viser til at lønningene i det offentlige er lave, og mange tjenestemenn faller for fristelsen til å spe på inntekten med penger under bordet. Vi kan dessverre ikke kontrollere alt som foregår i fjelldistriktene, mener statsministerens rådgiver.

Maoist-opprør

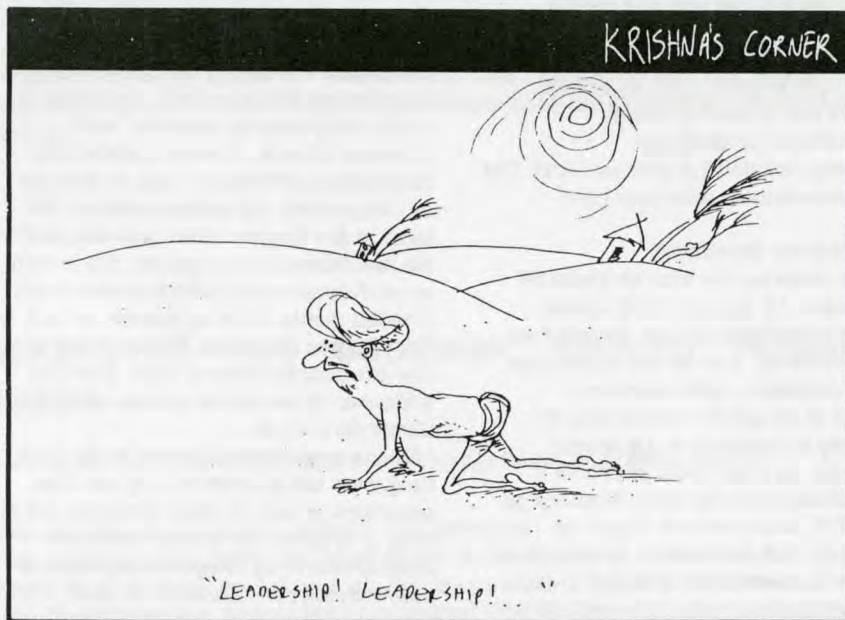
Nepals nest største parti, og regjeringsparti gjennom store deler av 1990-tallet, er det marxist-leninistiske kommunistpartiet (UPN-UML). Kommunismens fall i resten av verden ga pussig nok venstre-ideologene en ny giv, og de mest ekstreme av dem har i tre år terrorisert landsbygda i Vest-Nepal. Rundt 1000 er hittil drept i det som kalles maoist-opprøret. Amnesty International hevdet i april i fjor at politiet svarer med vilkårlige arrestasjoner av uskyldige, og at enkelte påståtte terrorister er blitt henrettet uten rettergang. Khadka er ikke redd for at opprøret skal destabilisere

Nepal.

- Regjeringen vil gjerne ha en dialog med opprørerne. Vi har invitert dem til møter, men hvis de ikke kommer, vil vi iverksette strenge og nødvendige tiltak.

Optimisme

Til tross for at statsviteren Hachhethu mener Nepal sliter med udugelige ledere og et folk som finner seg i for mye, ser han lyspunkter. - Ved parlamentsvalget i mai i fjor tapte veldig mange av de sittende kandidatene i sine valgkretser. Det var et tydelig tegn på at folk forstår at de kan velge sine politikere. Vi har også et stadig større sivil samfunn som vil ha sitt å si, sier Krishna Hachhethu.

Helikopter ødelagt i angrep

The Kathmandu Post, 12. feb. 2000. Fritt oversatt og bearbeidet av Kirsten I. Greiner.

Nylig ble et MI-17 helikopter fra Ananya Air angrepet og fullstendig ødelagt i Jiri. Helikopteret var på vei fra Kathmandu til Lukla, men dårlig vær tvang besetningen til å lande i Jiri og tilbringe natten der. Maskinen fraktet tre tonn varer til en verdi av rundt 400.000 rupies. Fire personer vaktet helikopteret. Ved midnattstid ankom en bevæpnet gruppe som truet vaktene, helte parafin over helikopteret og tente på. Kun deler av halen og et rotorblad var intakt etter brannen. Politiet mistenker maoister for å stå bak angrepet, men de russisk-bygde MI-17 er generelt lite populære blant lokalbefolkningen. Mange tjener til livets opphold som bærere langs trekkingruten gjennom Jiri. Siden myndighetene åpnet for private flyselskaper i 1992, har helikoptrene i stor grad overtatt bærernes rolle.

Melamchi møter hindringer

(The Spotlight, 11.02.2000 – 17.02.2000, fritt oversatt av Anuradha Gurung)

Drikkevannsprosjektet viklet inn i debatt om hvorvidt det behøves et kraftverk

Melamchi Water Supply Project (MWSP) er i turbulent farvann. Et prosjekt som var beregnet til å slukke tørsten til hovedstadens beboere, er nå viklet i debatt om et kraftverk – planlagt bygd i enden av den 28 km lange tunnelen som leder bort vann fra Melamchi-elven. Melamchi ligger i den nordøstre delen av Kathmandu.

Da ideen om rørnett fra Melamchi ble lagt fram, var hovedmotivet å lede inn vann til Kathmandu-dalen som hadde enormt drikkevannmangel i den tørre årstiden.

Den endelige studien om MWSP viste at det ville bringe inn 170 mill. liter vann per døgn ved år 2004. Kapasiteten kunne deretter økes til 510 liter vann per døgn innen år 2018, når vann fra de to andre elvene, Yangri og Larke, også ville bli ledet bort.

Nepal Water Supply Corporation har hittil ikke maktet å dekke vannbehovet på 140 mill. liter vann per døgn i den tørre årstiden.

Da byråkratiet endelig viste seriøs interesse for prosjektet, ble forskjellige multi- og bilaterale donorer enige om å finansiere de ulike delene av MWSP.

NORAD bevilget 24 mill. US dollar til bortledningsarbeidet. Likeledes bestemte Asian Development Bank å skaffe lån til flytting av jord- og steinmasser. Japan International Co-operation Bank står for vannbehandlingsanlegg og World Bank står for rehabilitering og ekspansjon av Kathmandu Distribution System. Senere

har flere andre donorer som Swiss International Development Association, Nordic Development Fund lovet å skaffe midler til tunnelen - nylig ble estimert til 400 mill. US Dollar - som er den hittil dyreste delen av MWSP.

Så, hva har hindret igangsetting av arbeidet? Ledere i Ministry of Housing and Physical Planning hevder at det fortsatt mangler 18 mill. US Dollar til konstruksjon av tunnelen. "Vi har anmodet den norske regjeringen å hjelpe oss å skaffe de nødvendige midler" sier ministeriet.

Planen om rørnett, som tidligere var beregnet til å koste mindre enn 100 mill. US Dollar, har nesten nådd 150 mill. US Dollar, hovedsakelig grunnet forsinkelser i prosjektets oppstart. Foruten dette hevder eksperter at vannkraft-arbeidet står for betydelig økning av prosjektkostnadene. Opprinnelig var kraftverket estimert til å koste 18 mill. US Dollar. "Men i realiteten har kraftverket påført økte ekstrakostnader på 40 mill. US Dollar", bekrefter velinformerte kilder. "Det er nødvendig med et kraftverk og da må det konstrueres en større tunnel for dermed å lede inn større mengde vann".

Kraftverket er antatt å generere elektrisitet mellom 5 og 25 MW (Megawatt). Når vannet fra elvene Yangri og Larke også ledes inn i Melamchi-tunnelen forventes kraftverket å produsere nesten 50 MW elektrisitet.

Hvordan havnet kraftverket inn i MWSP? Jo, ekspertene og donorene understreket behovet for å utnytte den enorme vannmengden som fosser ut av den 28 km lange tunnelen. Et vannkraftverk ville absolutt utnytte ressursene på en glimrende måte.

I 1999 la regjeringen 75% av BPC (Butwal Power Company) aksjer ut i det globale markedet. To firmaer, det London-baserte Independent Power

Corporation (IPC) samt Interkraft, en gruppe av norske firmaer med ni nepalesiske firmaer som partnere, kvalifiserte seg til sluttanbudet.

Da finansdepartementet krevde et nytt anbud fra disse to firmaene, trakk IPC seg. IPC hevdet at regjeringen favoriserte Interkraft. Dermed opphørte behovet for flere anbudsrunder automatisk.

For regjeringen gjenstår det å sette inn en formell kunngjøring om privatisering av BPC. Inntil da forblir skjebnen til MWSP på det uvisse.

Bekymret over omvendelse

(The Spotlight, No. 30, 11-17 februar, 2000, fritt oversatt av Kristine Alsvik)

World Hindu Federation uttrykker engstelse over vedvarende kampanje for å omvende nepalesiske hinduer.

World Hindu Federation (WHF) har krevd at regjeringen må sette opp en komite for å se nærmere på aktivitetene til misjonærer og andre ikke statlige organisasjoner som er involvert i omvendelsesarbeid i landet.

Federasjonen uttrykker sterk engstelse over de økende aktivitetene blant kristne i landet, og har bedt regjeringen om å rette seg etter vedtekter i det nepalesiske kongedømmes grunnlov fra 1990 som etablerer Nepal som et hinduistisk kongedømme.

I en fremstilling gitt til statsministeren for noen måneder siden, fastslår federasjonen at siden 1990 har aktivitetene til kristne og muslimer i landet økt. "I navn av å gi støtte til primitive og underkuete mennesker, er disse

Bekymring over misjonær aktiviteter

(The Spotlight, No. 30, 11-17 februar, 2000, fritt oversatt av Kristine Alsvik)

Etter gjenopprettelsen av demokrati i 1990, har aktivitetene til kristne misjonærer i Nepal økt kraftig. På grunn av ekstrem fattigdom og yppig korrupsjon blant politikere og byråkratene, møter ikke misjonærene noen hindringer i sin iver etter å omvende. Selv om grunnlovens artikkel 19 klart forbyr konvertering, kan misjonærene fritt konvertere de fattige nepaleserne og myndighetene er enten ikke interessert eller også aktivt involvert i disse avskyelige handlingene.

misjonærene delaktige i en vedvarende kampanje for å omvende mennesker " sies det i fremstillingen. Federasjonen har hevdet at noen utenlandske institusjoner og misjonærskoler lærer bort kristendom til studenter i navn av å være moralsk vitenskap.

Når landets grunnlov spesielt nevner at "Nepal er et hinduistisk kongedømme" og også utvetydig forbyr konvertering, hvorfor lukker da regjeringen øynene for den åpenlyse konverteringen som foregår i landet? Ville noen islamsk stat godta denne type konvertering som nå foregår i Nepal? De demokratiske lederne som vil framstille seg selv som liberale og sekulære krenker grunnloven og er straffbar. Hvis ikke regjeringen gjør noe bør Kongen gå inn og instruere regjeringen til umiddelbart å stoppe denne type antistatlige aktiviteter. "Vi vil ikke la være å ta affære om nødvendig hvis disse aktivitetene er tillatt å fortsette", sier Krishna Gopal Tandon, president i WHF.

Federasjonen har også bedt regjeringen om å formulere klare retningslinjer for å kontrollere omvendelsen som foregår.

A new royal role

King Birendra of Nepal, who just turned 55, should be more actively involved in the development concerns of his long-suffering subjects. His constitutional position would allow such a role.

by **Kanak Mani Dixit**

<http://www.himalmag.com/00Jan/royal.htm>

21.02.00

During Nepal's successful People's Movement of 1990 against the absolutist Panchayat system headed by the king, there were many who warned that a weakening monarchy could lead to the withering away of the Nepali nation-state itself. After all, the king was supposed to be the symbol of unity in a multi-ethno-linguistic country, the only glue binding a disparate population together.

Ten years down the road, that sentiment still prevails in some sections of Nepali society. But it has become clear that the monarchy is not indispensable for the survival of the Nepali nation. There are other elements in this decidedly fractured land that make these mountains and plains together a 'country'. Unlike many other nation states of the developing world and of South Asia, Nepal is a historically evolved entity and not one created by the departing colonist's drafting pen. Nepali kings played decisive roles in this evolution of Nepali history, and till recently it was considered axiomatic that Nepal without a king was unthinkable. We now know that it is not.

But it is important to add immediately that having a monarch is a boon for Nepal. It can even be a bonanza. Kingships and kings in modern times can be guides and guardians. They remain above everyday politics, provide continuity and unity and actively take up social and cultural causes. Monarchies, wisely handled by the incumbent, can be a trip-wire for national stability. Few countries in the region have an institution as potentially useful as Nepal's crown.

Although the 1990 movement did not have the abolition of monarchy as its goal, some say Nepal came perilously close to losing its kingship. Indeed, given the fractious nature of Nepal's party-led politics and the rising political aspirations of various ethno-linguistic groups, it should be considered redeeming that the 1990 movement did not sweep away the generally well-regarded institution altogether. A constitutional monarch still has a role, however limited, in a democratic Nepal still fighting and struggling for social and economic progress.

Inactive years

On 29 December 1999, when King Birendra turned 55, he had been on the throne for 28 years. The first 18 years he ruled as an absolute monarch, and following the political change in 1990, he has been meek and 'constitutional'. Because he has remained an avuncular presence who shuns the political arena which he once directed, King Birendra's stock has risen. Without even trying to, the king finds himself

commanding respect and genuine fondness from his people. This is partly due to King Birendra's own pleasant demeanour which the public senses (it is never allowed close enough to confirm this, though). The popularity of the king is also due to the inability of bungling political parties to provide good governance, and the public's acceptance of a king matched to the country.

So, in the last 10 years King Birendra has risen in the public's esteem, and he enjoys tremendous goodwill. The only hitch is that this goodwill is not being put to best use in a country which, even by South Asian standards, is at the bottom of the economic heap. Indeed, over the course of the last decade, King Birendra's increasing popularity has remained a latent or static resource. He could, like Thailand's King Bhumibol, become more interested in social, cultural and development efforts and focus national attention on priority areas like education, health, agriculture or tourism. This can be done only at the king's personal interest and initiative. The question is: would he want to do it given that he has not felt the need for the past 10 years?

Indeed, King Birendra has retreated behind the gates of the Narayanhiti Royal Palace, shutting himself off from all activities that could make a positive difference to the lives of Nepalis who are caught in the throes of modernisation and jolted by social and economic upheavals. And yet, the one fear of being criticised for being politically active, has made the king and his advisers averse to venturing into arenas where he may, and should, be active.

No doubt, if King Birendra were to get active in the social and cultural sphere, there would be voices raised from within political parties denouncing him for wanting to dabble in politics against the letter and spirit of the 1990 Constitution. However, such opposition can easily be disregarded and will be ineffectual if King Birendra acts with will and worthy motive. If and when he does that, he must be supported by the intelligentsia and the press, which must see in a non-political monarch's actions a uniquely Nepali resource.

Good Intentions

The pace set by King Mahendra when he introduced the Panchayat system in 1960, had dissipated by the second decade of his son's reign in the 1980s. The economy was stagnant, environmental destruction had accelerated, Kathmandu Valley succumbed to uncontrolled urbanisation, the bureaucracy evolved into a clique of corrupt yes-men, and the educational system from primary schools to the university was a mess. The only area where the government was truly energetic was in moving amongst the donor countries, begging bowl in hand.

King Birendra's 18 years of rule under the Panchayat dispensation were those many years of development neglect. Most importantly, the self-esteem of the Nepali people was slowly sanded down to cynicism and apathy, which afflicts Kathmandu's elite even today. If Nepal lacks brilliance in social, economic or political spheres, it can be attributed to the intellectual stagnation fostered during that period by a regime incapable of looking beyond the security of the crown. King Birendra, who was both the fount and executor of all power in those decisive years, must be considered responsible for the lost decades, and for its legacy today.

If it is true that benevolent dictatorship is possible only with a monarchy (because the king does not have to make compromises to get to 'the top'), then King Birendra certainly had an opportunity to prove it right when he ascended the throne in 1972. He had the perfect tool of a political system in place that concentrated all powers in his hands. And, as importantly, he was someone not inclined to despotism (for it is well known that the Panchayat system may have run an authoritarian state, but it never came close to resembling the notorious police-states of Latin America).

He started out well. In the two decades as an all-powerful king, presiding over an autocratic political system bequeathed him by his father, King Birendra took steps towards reforming the polity and embellishing the system with democratic elements. Neither can King Birendra's personality (affable, by all accounts) nor his commitment to democracy (demonstrated in the manner with which he capitulated to the People's Movement before the country went into a bloody tailspin) be faulted. Rather, it is lack of dynamism and staying-power, which were the weak elements during the period that King Birendra ruled. Back then, good intentions were aplenty. As crown prince, the king established an anti-corruption probe body just outside the palace gates. Early on, recognising the importance of education, he tried to steer an innovative course with the New Education System Plan, and also started the much-appreciated National Development Service (NDS), which required all post-graduate students to work for 10 months in the villages as prerequisite for their degrees.

The king also divided the country into five development regions, and 'development' became the 'ideology' of

the state. The king's liberal side was seen in 1980, when, following a brief period of student unrest, he declared a plebiscite asking people to choose between the incumbent Panchayat system, albeit 'suitably reformed', and multi-party democracy.

In each of these actions, King Birendra's leadership was marked by an inability to stay the course, a tendency to waver at the insistence of family members and the royal palace secretaries, and tolerating the notoriously opportunistic politicians of the Panchayat system.

Perhaps the most striking retreat was the closure of the NDS programme, which was the king's own creation and the one social project that the Panchayat system may have had to show for itself. Even as it was turning into a success, the 1980 plebiscite was announced. And the NDS was summarily discontinued in what was a well-founded fear that educated young men and women would be campaigning in the villages for democracy.

It is tragically ironic that King Birendra was not able to make an impact on education even though this was where he had shown avowed interest. It is the price of that failure that today the country suffers under the weight of mediocrity in all sectors of national life. (It is a different matter that Nepal's new elected political elite, too, have grievously neglected education.)

As for the delineation of development regions, in the end it never became clear to what end it was done. Towards the end of the Panchayat system, the annual inspection tours by the king of the development regions had degenerated into a well-enacted farce.

New persona

Nepal's political parties after the restoration of democracy may not have been able to inspire confidence in the people, but there is no alternative to the 1990 Constitution. The question of reinstating the king's direct rule does not arise for the simple reason that it was precisely because the unrepresentative Panchayat system was not providing societal advance that the public demanded change 10 years ago.

Fortunately, the king seems committed to go by the book—to reign and not to rule. From what is known, King Birendra temperamentally makes an ideal constitutional monarch. He wishes well for his people, and is not driven to distraction over the loss of his absolute power—a condition which his late father certainly suffered from when he carried out the palace coup of 1960.

However, for the Nepali public to take full advantage of this constitutional monarchy, King Birendra must become more *involved* in the everyday life of the country. If anything, this is required to make up for lost time. The decades of stagnation under Panchayat rule guaranteed today's delays in democracy delivering development.

The role of the king these past 10 years has been confined to ceremonial functions like inaugurating international conferences and broadcasting messages to the nation. Obviously with King Birendra's acquiescence, his palace functionaries work to keep him formal and aloof. The king is not allowed moments for impromptu interchange at public gatherings. At the institutional level, the palace does not seem to be interested in King Birendra being passionate about anything at all.

Keeping the Nepali monarch aloof from the Nepali people is a strategy that harks back to the authoritarian days when the aura of rarefied royalty would get tarnished if the king and queen were allowed to mingle with commoners. The new demands made of the constitutional monarch by the people and their Constitution, which require his activism in the social and economic spheres, require the development of a new persona—one which can inspire at a personal level. Instead, the royal palace secretariat seems to be made of individuals who are unimaginative and who do not take risks. An inactive king who is kept at a distance from the populace is thus robbed of his obvious humanity.

What King Birendra chooses to focus on in a more active role would, obviously, have to be based on his own personal interest. He has before him a country full of challenges, an arena like public health, education, cultural or environmental conservation would not be hard to find. Any such activism by the king would have to be supported by a competently staffed palace secretariat that knows not only how to conduct political intrigue, but to back up what should be the monarch's decidedly non-political agenda.

An active royal interest in these matters would benefit Nepalis, and it would also raise the king's own profile as a constitutional monarch, and set a precedent for the future. The political parties and civil society have to give King Birendra the space for this. But first, he has to want to do it.

Klassifisert som billig reisemål

(Business Age, nr. 2, januar 2000, fritt oversatt av Kristine Alsvik)

Det Nepal tjener per turist som ankommer landet er det laveste i Sør Asia, og disse inntektene synker stadig.

Hvis en turist fakset et brev til sin tur operatør i Kathmandu og ba om en ukes feriepakke til en verdi av 5000 US Dollars, ville operatøren finne seg selv i en vanskelig situasjon. Han ville ha hatt store problemer med å forberede et opplegg til en turist i denne prisklassen. Nepalesisk turistindustri har en overflod av billige produkter, både hva gjelder hoteller, turer og trekking i fjellet. Den stigende harde konkurransen har sendt prisen på alle komponentene innen reiseliv til det laveste nivå noen sinne. I dag kan man finne endags -raftingturer ned i under 20 US Dollar, til sammenligning kostet slike turer rundt 80 US Dollar på 80 tallet.

På samme tid som andre SAARC land selger turisme til høy verdi har Nepal blitt klassifisert som et billig reisemål innen det internasjonale turistmarkedet.

Ifølge en rapport fra World Tourism Organization (WTO) har Sør Asia, med 910 US Dollar i gjennomsnitt, en av de høyeste inntektene per turist ankomst. Nepal har derimot ikke fått noen fordel fra denne trenden da det tjener 410 US Dollar per turist per besøk. I Nepals tilfelle ser de årlige inntjeningene ut til å synke til ubetydelige 3,9 prosent andel, og landet rangerer på femte plass etter India, Maldivene, Iran og Sri Lanka. Dette på grunn av at turistene legger igjen lite penger i shopping og underholdning, og at konsentrasjonen av turistaktiviteter er i perifere områder. I 1995 lå Nepals totale utbytte på 5,5%. I 1996 hadde det sunket til 4% og falt til et så langt bunnpunkt i

1998 på 3,9%. Etter Visit Nepal Year 1998 prøvde man å skape et visst rosenrødt bilde. Selv om målet om 500 000 turister manglet 40 000 på å nå sitt mål, kunne Nepal Rastra Bank (NRB) vise til at inntektene hadde gått opp dette året. Fortjenestene på utenlandsk valuta steg med 32% fra 1997 til 1998 med 152,2 millioner US Dollar. Sett i sammenheng med de tidligere års nedtegnelser virker ikke denne stigningen rasjonell. Selv om man så en økning på 7,2 prosent i 1997 var det totale beløpet av utenlandsk valuta som ble tjent (116 millioner Dollar) 0,2 prosent lavere enn året før.

Til dette bildet kan det tilføyes at Royal Nepal Airlines Corporation hadde en nedgang på 2,9 % siste år, mens selskap som Thai og China Southwest Airlines fløy inn 35% flere turister i 1998 enn i 1997. Det nasjonale flyselskapet står for mer enn 50% av de årlige totale inntektene på utenlandsk valuta fra turisme.

Utslitt pga all konkurransen er det mange entreprenører som lengter etter å motta klienter fra en høyere prisklasse, noe som så langt er en sjeldenhet innen Nepals reisebransje. Noen setter økningen i antall trekkere og fjellklatrere som en forklaring på økningen i de totale inntjeningene av utenlandsk valuta. Det kan være mange forklaringer på økningen, en av dem kan være at ratene for veksling av utenlandsk valuta har stabilisert seg og at det svarte markedet har blitt mindre. Disse "gode nyhetene" har allikevel ikke gjort mye for Nepal som for tida gjør det dårlig sammenlignet med andre land i regionen. India har den største andelen både av antall turister, 51.1%, og av inntekter, 74.5%, totalt i regionen.

Skaffet flere turister

(The Spotlight, 11-17.02.2000, fritt oversatt av Amstein Thauale)

Nepals deltakelse på den internasjonale turisme-messen i Tyskland ga god respons.

Mer enn 100.000 besøkende og 1000 utstillere besøkte Nepal-standen på messen CMT 2000 International Tourism Fair i Stuttgart fra 15. til 23. januar.

Nepalesiske deltakere, inkludert forretningsdelegasjonen ledet av B.K. Shrestha, Presidenten for Nepal German Chamber of Commerce and Industry (NGCCI), var godt fornøyd med resultatet av messen hvor 2500 personer sa at de ville besøke landet i løpet av år 2000. I tillegg fikk fire tyske utstillere nesten 7000 bestillinger på reiser til Nepal.

CMT International Tourism Fair er en av de viktigste, årlige turistmessene i Tyskland og Europa. NGCCI har koordinert Nepals deltakelse ved messen siden 1994. I år ble også deltakelsen støttet av Nepals Turistråd, GTZ's Private Sector Promotion Project, German Nepal Friendship Association og Det kongelige

nepalesiske konsulat i Stuttgart.

Rundt 1360 utstillere fra 106 forskjellige land deltok ved denne 9-dager lange messen i år. Den ble besøkt av 270.000 mennesker fra syd-Tyskland, som kom for å finne reisemål over hele verden.

En av hovedattraksjonene på Nepals stand var det kulturelle programmet. Kulturgruppen, som ble ledet av den kjente koreografen Basant Shrestha, besto av Shri Krishna Shrestha, Navin KC, Sharanga Shrestha, Luna Shrestha, Sita Gurung og de to munkene, Tenzin Nima Lama og Sanggi Tsowang Lama. Programmet ble fremført i forskjellige tyske byer og 14 ganger på messeområdet. Innslagene ble sendt direkte på Radio 7, Radio Antenna og SWR TV.

Under en pressekonferanse arrangert av Det kongelige nepalesiske konsulat, påpekte ambassadør Balaram Singh Malla betydningen av turismen for Nepals økonomi. Binayak Shah, leder for NGCCI, presenterte opplegget "Sports in the Himalayas" hvor han fremhevet mulighetene til å markedsføre Nepal som et reisemål for sportsinteresserte.

Åtte personer hardt skadd av ungdomsgjenger

The Kathmandu Post, 3. feb. 2000. Fritt oversatt og bearbeidet av Kirsten I. Greiner.

Åtte personer er innlagt på intensivavdelingen ved Bir Hospital etter at de ble angrepet av ungdommer i Kathmandu. Ungdommene brukte sverd, khukrier og andre kniver mot uskyldige fotgjengerne. Angrepene skjedde i løpet av tolv timer - mellom klokken ni på kvelden og ni på morgenen - seks ulike steder i hovedstaden. Flere av ofrene har dype stikksår i ryggen, brystregionen, hender og ben. Noen ble også knivstukket i hodet, ansiktet og nakken. Alderen på de sårede varierer fra atten til sytti, og de synes ikke å ha annet til felles enn at de beveget seg utendørs. Angrepene skjedde plutselig og uten noen form for provokasjon. Forbipasserende var vitne til flere av hendelsene. De involverte forteller at gjerningsmennene var gjenger på fem til ti ungdommer i alderen 15-25 år. Foreløpig er over tjue ungdommer arrestert, mistenkt for deltakelse i ugjerningene. Politiet sier de fleste er stoffmisbrukere som antakelig har vært ute etter penger til narkotika.

SMÅNYTT

(The Spotlight, Vol. 19 :No. 28, THE NATIONAL NEWSMAGAZINE, January 28 - February 03, 2000)

INDIAN BARRAGE LIKELY TO SUBMERGE NEPALI VILLAGES

Kantipur Jan. 15.

General secretary of Nepali Congress, Sushil Koirala, has warned that construction of Laxmanpur barrage and afflux bond on Rapti river near Nepal-India border could submerge thousands of bighas of arable land and nearly one dozen villages in Nepal. An MP from mid-western district of Banke, he said that he would ask the government to pressurize India to stop the construction. Nepalese officials have said the construction of 22-km long and 2.5 meter high bond will stop the flow of Rapti river thereby inundating at least nine villages in the Nepali side. The Indian officials have already started resettling people from more than 50 villages on their side.

"NEPALIS SHOULD BE AGGRESSIVE AGAINST CORRUPTION"

Gorkhapatra Jan. 23

Charge d' Affaires at the Royal Danish Embassy in Kathmandu, Lars Hormann, has said that. In an interview with a national daily, Hormann said that development works would continue to be hampered unless rampant corruption was checked in Nepal. "You can't solve this problem through laws and regulations. For this there is a need to bring about changes in the mentality of politicians and bureaucrats," he said. He said that people would be equally responsible in raising corruption in the country by accepting it as an integral part of their social life. So, Nepalis should be aggressive against corruption, he said. Hormann said that Denmark had been assisting in the democratization process and good governance in Nepal. He said that Denmark wanted to see transformation of the bilateral cooperation with Nepal based on trade, not aid in the future. The second largest bilateral donor to Nepal after Japan, Danish assistance ranges in the areas of energy, environment, education, forestry, media development, decentralization and good governance in Nepal. Annual Danish assistance to Nepal stands at US\$ 25 million per annum.

THE ROYAL DANISH EMBASSY in Kathmandu has provided seven Safa tempos to the state-owned Nepal Telecommunications Corporation (NTC) for the corporation's cable repair work being carried out with Danish assistance. Handing over the tempos, Charge d' affaires at the embassy, Lars Hormann, said that use of Safa tempos would help maintain the environmental balance in Kathmandu valley.

NINE OF THE 20 NEPALIS who left Nepal last week have been deported from Abu Dhabi government by the officials of UAE government. Remaining 11 persons are still in police custody at London airport, a senior official said here. The UAE officials had arrested the Nepalese on charges of carrying fake passports. Director General at the Department of immigration, Sushil JB Rana, however, said that two of the nine Nepalese were carrying genuine passports. Rana said that an investigation was on to find out how people carrying fake passports made their way through the Tribhuvan International Airport.

FIRE ERUPTED AT WAI WAI Noodles Factory in Lalitpur, one of the biggest noodles factories in South Asia, on last Wednesday. Probably caused by an electric short circuit, the fire is estimated to have destroyed properties worth millions of rupees. A total of seven fire engines could control the fire after nearly four-hour long efforts. Arun Chaudhary, managing director of the Chaudhary Group, which owns the factory, said that the loss of properties caused by the fire was still being calculated. The factory has been meeting 18 percent need of the instant noodles in India and is preparing to export its noodles to all the South Asian countries.

(The Spotlight, vol. 19: No. 30, THE NATIONAL NEWSMAGAZINE, February 11 - February 17, 2000)

THE GOVERNMENT HAS BLACKLISTED 43 foreign employment companies for allegedly violating the norms set by the government. The government has canceled licenses of 29 foreign companies and has filed cases against 14 other companies. Meanwhile, the government has made special provision for the Department of Labor to provide identity cards to the individuals going abroad for employment.

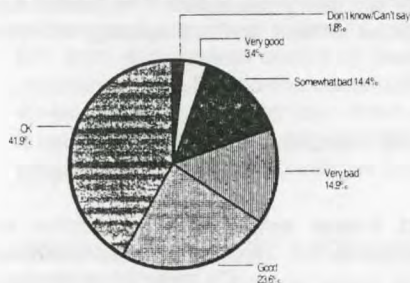
THE GOVERNMENT HAS CONSTITUTED a task force in order to study the feasibility of setting up of an armed police service within Nepal Police. The task force, headed by former Home Secretary Khem Raj Regmi, will submit its report within 45 days, RSS news agency reported. According to the spokesman at the Home Ministry, the task force has been mandated to collect suggestions from experts concerned regarding the proposed service's organizational structure, terms and conditions of service and facilities, its jurisdiction, and updating of the existing legislation concerning Nepal Police. The special meeting of the Cabinet on Monday took this decision after the briefing by senior police and intelligence officials.

THE FIVE-DAY LONG INTERNATIONAL conference on poverty alleviation in South Asian mountain regions through the sustainable use and management of natural resources kicked off here last week. Organized jointly by ICIMOD and German Foundation for International Development (DSE), the conference aims at identifying appropriate strategies and agendas for sustainable use and management of natural resources in the fragile ecosystems of the mountain areas. A total of 80 experts and professionals from Bangladesh, Bhutan, India, Nepal, Pakistan, China and Germany are taking part in the conference.

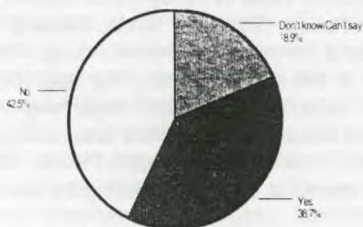
HOTEL ASSOCIATION OF NEPAL (HAN) has signed a Memorandum of Understanding (MoU) with a London-based organization 'Friends of Britain and Nepal (FBNNTO)' to promote Nepal as an exotic tourist destination. As per the agreement, HAN will provide tourism promotional materials to FBNNTO whereas the latter has agreed to work as a facilitator and liaison for tourism promotion activities including cultural programs, food festivals and exchange of tour and travel operators.

Public opinion poll indicts the politician

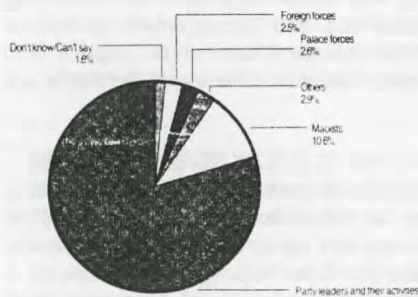
How the country is doing as compared to 10 years ago.

Is democracy under threat?

If so, who is trying to harm democracy?

As Nepal prepared for general elections in May, the results of a country-wide opinion poll created quite a stir when it was published in mid-April. The poll, seeking to find out how voters assess the country's politics, political parties and politicians, was the first of its kind and scope in Nepal. Conducted by the research group ORG-MARG Nepal in late February and early March for the media organisation Himal Association, some of the poll findings came as a total surprise. The survey presented a country-wide assessment of the way people are going to vote in the elections, the third since the restoration of democracy in 1990. It also made clear that these percentages should not be construed as translating into a proportionate number of parliamentary seats (as indicated by the 1994 elections, in which although the Nepali Congress secured 33.4 percent as against the Communist Party of Nepal-United Marxist-Leninist's 30.9 percent, the latter ended up as the largest party in Parliament). But despite this disclaimer that the poll did not attempt to predict the composition of the future parliament, it invited a fair amount of brickbats and bouquets from the country's highly partisan political press, which saw it to be precisely that.

This had mainly to do with the findings regarding the CPN (UML). Conventional wisdom had it that since a large faction of it had broken away to form the Communist Party of Nepal (Marxist-Leninist) in early 1998 (which took away 40 MPs of the united party's 89 in the outgoing Parliament), the votes would also be divided with the Nepali Congress standing to benefit. The poll, however, indicated that an overwhelming proportion had stayed with the original party. It was the CPN (UML), with 31.9 percent of the respondents favouring it, and not the CPN (ML) with its 3.9 percent, that was likely to prove the main opponent of the Nepali Congress. The Nepali Congress, with 32.2 percent votes polled in its favour, also put up a strong showing. The deciding factor as far as the elections are concerned, however, appears to be the undecided 14.5 percent which may vote either for the NC or the UML in the general elections slated to take place in two phases on 3 and 17 May 1999.

But despite the strong position of the CPN (UML) in the opinion poll, its share of votes in the elections could swing either way by the death of its chairman and former prime minister Man Mohan Adhikari on 26 April (see page 37). While the sympathy factor could work to the CPN (UML)'s advantage, the lack of a leader of his stature may ruin the party's chances. Adhikari's great personal appeal was confirmed by the survey which showed that he was the most popular candidate for prime ministership, far ahead of the NC's candidate for PM, Krishna Prasad Bhattarai and the present incumbent

Girija Prasad Koirala, also of the NC. At the same time, a majority of the respondents felt Adhikari's nine-month-long government in 1994-1995 was the best since 1990.

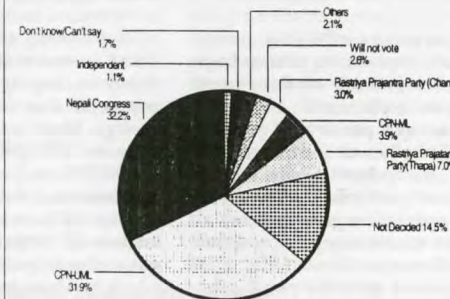
There were more surprises in response to the query whether the country's 10-year-old democratic polity was in any danger. From Day 1 of the new political set-up that emerged after a 50-day sometimes-bloody political struggle in 1990, politicians have been clamouring about the "threat to democracy" — a reference to the political events of 1960 when, after a brief period of parliamentary politics, the king staged a takeover and absolute monarchy reigned for 30 years. But more people felt there was no threat to democracy than those who believed there was. And, this should serve as a warning to politicians as among the latter an overwhelming majority felt the danger emanated from the political parties and the leaders themselves, rather than from the usual round of suspects such as palace sources or the "foreign hand".

Another indictment of Nepal's political parties (all of the major ones have been in government at some time or the other) came by way of the query as to how the people perceived the present state of the country as compared to 10 years ago. A fairly high percentage felt that the country is doing okay (*thikai* in Nepali, implying that things are so-so). But more people thought that the country was somewhat worse off than those who thought it was doing better.

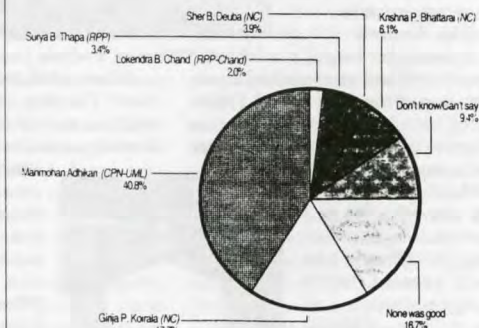
The opinion poll also came up with interesting findings (largely corroborating conclusions from earlier studies) on the relationship between ethnicity and preference for political parties. This was an important distinction to make in an ethnically diverse country like Nepal, and one that could perhaps effect changes in the perception of political parties. Among the two largest communities — Bahuns and Chhetris (hill Brahmins and Kshatriyas of Nepal who make up 29 percent of the population) — there is an almost equal preference for NC and CPN (UML). Among the hill ethnic groups, the preference was divided, with NC being favoured by Gurungs and Magars (totalling 10 percent), and the CPN (UML) being favoured by Tamangs, Rais and Limbus (with a combined strength of 10 percent). Among the Dalits (the 'oppressed' classes with another 10 percent), the preference was for CPN (UML), while the Tarai people (from near the country's south, bordering India, with 31 percent) showed a clear inclination towards the NC.

"In a context where people listening passively to politicians has been the norm, this exercise seeks in a sense to reverse the roles — where people speak out and politicians have to listen," said the poll report. If it has been able to achieve that much, the exercise should be considered a success.

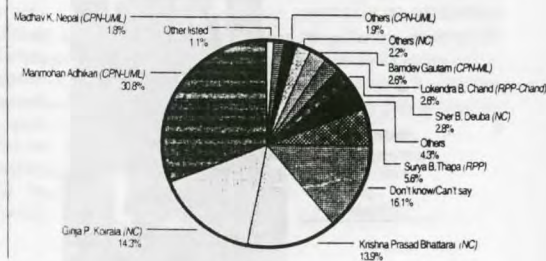
Political party intending to vote for in upcoming election.

Best government since restoration of democracy.

Choice of future prime minister.

The pie-charts have been taken from 1999 General Election Opinion Poll: How Voters Assess Politics, Parties and Politicians (Himal Association, 1999).

Nepal's remittance bonanza

Nepalis working abroad earn more hard currency for their home country than all exports, tourism and foreign aid put together.

by Rajendra Dahal

Most articles on Nepal by foreign correspondents tend to begin with: "Nepal, one of the poorest countries in the world..." It is true, the country's per capita income is among the lowest in the world, it has a poor industrial base, and agricultural production is lagging behind population growth. They all point to an economy going nowhere. Yet, when a commercial bank recently made an initial public offering of shares worth NPR 175 million (USD 1 = NPR 69), it was oversubscribed within a week to the tune of NPR 1.4 billion. Nepal, the poorest country in the world, seems to be awash in cash.

The domestic job market, too, is a paradox. Nepal's economic growth rate had once reached 8 percent sometime in the mid-1990s, enough to absorb the 300,000 or so people who enter the labour force every year. By 1998/99, however, it had slowed down to 3 percent, which meant only 100,000 new jobs were created. With a population of 23 million, 200,000 unemployed youth every year would have formed a large enough group to create social imbalance or political upheaval.

But nothing of the sort. In fact, banks in remote districts report difficulty in keeping up with interest payments due to the burgeoning savings. Nepal's per capita income grew by NPR 1500 (about USD 20) in 1998/99 compared to the previous fiscal year. Balance of payments rose by 100 percent to reach NPR 9 billion in Nepal's favour. The government's current account, which had been in the red in previous years, also showed a surplus last year, and foreign currency reserves marked a 16 percent increase to reach NPR 75 billion. And although imports from India doubled, Nepal's banks still have convertible and Indian currency reserves to cover a whole year's imports.

Where is all this money coming from? The only explanation is the remittances from Nepalis working abroad, a cumulative amount that is now larger than the money generated by Nepalis exports, tourism, and foreign aid put together.

Worker profile

It has been nearly 200 years since Nepalis, in significant numbers, began seeking work outside the country. It started with the 1814-1816 Anglo-Gorkha War when some of the defeated soldiers, rather than face humiliation at home, sought employment in the army of Ranjit Singh of Lahore. Soon after the

War, the British themselves recruited the former adversaries into their own forces. This tradition has continued to the present day in the British, and then, after 1947, in the Indian Army as well. Currently, there are 3400 Nepali citizens serving in the British Army and 48,000 in the Indian Army.

Perhaps by virtue of this long history, the only figures the government has on remittances from outside the country are what the British and Indian governments pay their former soldiers. And this has been substantial. Till as late as 1971, the earnings of British Gurkhas were the highest source of foreign currency for Nepal. (Tourism, and then exports, took over the top spot later.)

The contribution of British and Indian soldiers to the country's economy is still considerable. Besides the serving soldiers, there are 26,000 pensioner from the British Army, while ex-Indian Army servicemen number 105,000. According to the government's Economic Survey 1999, the pensions paid to these two groups amounted to NPR 6.2 billion in the first eight months of 1998/99 alone. (With the recent British decision to raise Gurkha pensions by 100 percent or more, this amount will rise quite significantly.)

What the government hasn't kept track of are the earnings of other Nepalis who work in India and elsewhere. For it is not only as soldiers that Nepalis make a living outside their country. Traditionally, people have moved south of the border into India to find work, and the bulk of them still goes there. But there is a

huge number who have also gone to other countries, mainly in the Gulf region and East Asia. There is no data on the number of people working outside the country at any given time, although estimates run into hundreds of thousands. The only known study on Nepalis working abroad was conducted by British scholar David Seddon, with his Nepali counterparts Ganesh Gurung and Jagannath Adhikari, for the British aid agency, Department for International Development (DFID).

According to the study, made public late in 1999, a whopping NPR 35 billion came into the country in 1997 as remittance from the 392,000 Nepalis (out of a national population of around 22 million) working in nearly 20 countries around the world (see table). But because the figures mentioned in the DFID study are three years old, even they do not tell the complete story.

The number of Nepali workers in the Gulf has risen dramatically in the last few years. A Labour Ministry official in Kathmandu says the number of Nepalis in the Gulf has already crossed 200,000 (more than twice the number provided by Seddon), with almost 100,000 in Saudi Arabia alone. The number of Nepalis in Qatar has also risen rapidly, especially since new regulations put in place by that Gulf state that provide working visas only to Nepali nationals and exclude the other countries of South Asia.

Even the profile of workers going to the Gulf has been changing over the years. While Nepalis earlier went as labourers, drivers or brick-layers, in recent years, college graduates have been making their way over to the oil-rich countries. Today, it has become common to see Nepali stewardesses in Gulf airlines, managers in hotels and other professionals.

The DFID study put the number of Nepalis in all of East Asia at

34,000, but a British Gurkha office in Kathmandu has a tally of some 70,000 Nepalis working in Hong Kong alone. Most of them are children and relatives of former Gurkhas who were granted 'Hong Kong IDs' by the departing British since they were born in this former colony in the years when the British Gurkhas were stationed there.

There are an estimated 50,000 or so Nepalis working (legally and illegally) in the other countries of Southeast and East Asia. Of these, around 2000 (mostly former British Gurkhas) are employed as security officers in Brunei and Singapore, and sources say their annual per capita savings on average amounts to more than NPR 1 million. There are thousands more scattered across Japan, Taiwan and South Korea. In 1998, there were 2173 Nepalis working legally in Ja-

The preferred mode for money transfer for Nepalis in countries other than India is *hundi*, which entails payment in rupees within Nepal for a premium on hard currency deposited abroad. The foreign-earned wealth then comes into the country in kind, the bulk as gold. Based on the declarations of gold imports at Kathmandu airport, and the fact that there is no record of any bank having provided foreign currency for the import of gold, it is believed that all the money used to purchase this gold is *hundi* money. However, says chief financial adviser at the Nepal Rashtra Bank, Yuvaraj Khatiwada, this amount cannot officially be called "Remittance", and the Bank places under "Transfer Net" and "Service Net".

The amount under these two headings during 1998/99 totalled NPR 35 billion. By this reckoning alone, the total annual remittance is NPR 75 billion. (For comparison, Nepal's annual budget for 1999/2000 is NPR 78 billion.) But surprisingly, there is still no official acknowledgement of

pan and an estimated more than 10,000 working illegally.

In the case of India, the DFID calculation included only those Nepalis in the Indian Army and those working for the public sector. If the unorganised/private sectors were to be taken into account, the study believed there could be as many as one million Nepalis working in India. Due to the open border the actual number Indians or Nepalis living/working in each other's country can at best be guesstimates.

Hundi

Based on the national living standards survey by Nepal Rashtra Bank, the central bank, it is estimated that Nepalis working in India were sending back NPR 40 billion annually. But even such an estimate is lacking in terms of money coming from other countries.

Country	Number	Remittance
W-Gulf	200,000	(USD 87 million)
W-Asia	10,000	(USD 22 million)
Europe/America	5,000	(USD 333 million)
		(USD 64 million)

Seddon, et al 1997

the substantial role that this money from outside plays in keeping the country's economy afloat. Analyses of Nepal's economy whether by government, academics or donors, do not recognise this contribution.

Only in recent years has the Nepali government been taking note of the importance of foreign employment for the Nepali economy. Even then, it views it more as a safety valve to relieve the pressure of unemployment rather than as a source of income. Neither has there been any attempt by the state to regularise entry of cash through banking channels. With such huge remittances coming into the country, making an obvious difference to its economy—perhaps even sustaining it—it sure does not pay to ignore this economic lifeline.

Providing a lifeline to the economy: British Gurkha stands guard for Elizabeth R.

Norsk bistandsminister i Nepal

Av Øystein Franck-Nielsen

franck@vartland.no

VI HAR fulgt bistandsminister Hilde Frafjord Johnson gjennom fire hektiske dager i Nepal, et av de ferskeste av Norges prioriterte samarbeidsland. Her har det gått inn i biler, ut av biler, inn til møter, ut fra møter i høyt oppdrevet tempo.

Men om det kan se litt ørkesløst ut fra utsiden, så er alt nøye planlagt, hvert eneste møte har en plass og sender et signal, enten det er til myndigheter, frivillige organisasjoner eller til bondeløst på landsbygda.

Men det er ikke julenissen som er kommet på besøk til Kathmandu. Ingen løse millioner i lomma, ingen glassperler til de innfødte. For jobben, den skal nepalerne gjøre selv, det er de som skal eie sin egen utvikling for å sitere ett av bistandsbransjens mest populære uttrykk for tiden.

Nå er det andre ting som gjelder. For selv om Norge i forhold til et utviklingsland fortøner seg som rikere enn noensinne, vet også myndigheter i disse landene at pengene ikke sitter så løst som før, og dessuten at bruken skal dokumenteres i ettertids, og det grundigere enn noen gang.

En fornuftig plan

Mange nordmenn med skråsikre oppfatninger av hvordan bistandspengene flommer ut fra vår hjemlige statskasse for så å havne i utilsiktede lommer ute, ville ha godt av å høre hvordan hun uten kryss og b tar opp for eksempel korrupsjonsproblemet, som er formidabelt i Nepal.

Her var lite gavepakker se, ut over den boka om Norge finansministeren fikk overrakt ved den offisielle middagen. Derimot atskillige gulrøtter av typen «hvis dere vil gjøre en god jobb, så skal vi gjerne støtte dere».

Menneskerettigheter er et annet tema intet vertskap for Norges bistandsminister slipper utenom, selv om det går på problemer der noen ville foretrekke å dekke seg bak unnskyldninger som «indre anliggender».

Et slikt besøk reflekterer den omveltningen som skjer i norsk og internasjonal bistand. Det betyr at det ikke lenger er slik at mottakerlandet skal stå med lua i hendene og takke og si ja. Tvert imot er det landets myndigheter som skal prioritere. Det er de som skal si hvor skoen trykker og det er de som skal gjøre jobben. Derfor sender ikke Norge ut så mange såkalte eksperter lenger, og derfor blir det så få norskbyggede skoler med norske flagg. Målet er at det heller ikke skal vaie britiske, tyske, sveitsiske eller amerikanske flagg like flittig som før.

– På sektorer der det ligger an til det, ønsker vi å samarbeide med andre giverland, koordinere vår virksomhet. Det forutsetter at myndighetene lager et helhetlig program for en sektor. Så går giverlandene inn og støtter dette programmet på en samkjørt måte, sier avdelingsdirektør Kjell Storløkken i Norad.

Et svært godt eksempel på slik koordinering ser han i utdannelsessektoren i Nepal, der myndighetene har laget en fornuftig plan. I øyeblikket er det Norge som på vegne av en rekke land koordinerer giversiden i Nepal.

Bredsidens til

Håpet er at denne arbeidsformen skal få langt større effekt på hovedmålet: Å sørge for at langt fler enn 28 prosent (dagens tall) av nepalerne kan lære å lese og skrive. Effekten blir bedre, dels fordi alle legger bredsidens til samtidig. Men først og fremst fordi nepalerne styrer det hele selv. Kravene til at jobben blir gjort skikkelig er de samme, men de skal slippe å få velmente programmer tredd ned over hodet.

Givere med god vilje og behov for å flagge sin egen innsats skal ikke lenger få bestemme. Tankegangen er at det også vil bety færre prosjekter som mislykkes fordi utlendinger bestemte.

– Det betyr også at landets myndigheter må si nei til prosjekter de mener ikke passer dem, sier utviklings- og menneskerettighetsminister Hilde Frafjord Johnson.

En skikkelig giverkoordinering betyr også en enklere administrasjon for mottakerlandet.

– Et skrekkeeksempel er Tanzania der man på et visst tidspunkt fant ut at myndighetene måtte skrive 2400 rapporter til giverland i kvartalet, det vil si 9600 i året. Samtidig skulle de motta 1000 delegasjoner. Og alle hadde forskjellige rapporteringsrutiner som skulle følges.

Sin egen strategi

Tilbake til Nepal, så peker Frafjord Johnson på at hver giver tradisjonelt også sitter med sin egen landstrategi.

– Det burde bare finnes en eneste landstrategi – deres egen.

– Hovedmålsettingen for norsk bistand er alltid å få gjort mest for dem som har det verst, derfor er det også viktig å ikke bare snakke med offentlighetspersoner, men også treffe folk på gras-

rota, sier ministeren og innser straks at det kan være vanskelig å overbevise noen om at hun får anledning til det under et feltbesøk som skjer i bilkortese med politi foran og bak.

– Men faktisk har jeg hatt mange spennende møter med enkeltmennesker i slike sammenhenger. Ofte får jeg sjansen til å trekke noen til side. Det er alltid disse samtalenes jeg husker best, sier hun.

Ut på bygda

I Nepal var «ordren» klar: Feltbesøket kan med fordel gå til et prosjekt nepalerne selv synes er viktig, og det behøver slett ikke være norsk-finansiert.

Følgelig bærer det ut på veien for å se et lokalt styringsprosjekt som drives i Lalitpur, utenfor Katmandu. Gjennom et omfattende program skal lokalbefolkningen få større innflytelse, ikke minst på hvordan fattigdommen skal bekjempes. Etter mottakelse i administrasjonssenteret, drar hele følget ut på bygda. Et sted møter ministeren en kvinnegruppe som har hatt stor glede og nytte av beskjedne mikrokreditter. I en ring sitter stolte kvinner med regnskapsbøkene som viser alle tall. På siden står mennene, litt i bakgrunnen for en gangs skyld.

Mest liv blir det på siste stoppested, der noen velrettetede spørsmål fra sosialantropologen i ministerforkledning og noen av hennes medarbeidere avslører at det ikke er riktig sikkert at det er mennene som arbeider mest, selv om det er de som får lånenes – mye større enn de kvinnene kan glede seg over.

Kort og hektisk? Javel, men et nødvendig korrektiv til regjeringskorridor og myndighetspersoner.

Sharda går videre

Midt i venninneflokket i skolegården står Sharda. Hun skiller seg ut. Ikke fordi hun har krykker, men fordi hun er blitt en meget vakker, sjarmerende og livsglad tenårings. – Jeg vil gjerne bli lærer og undervise i nepali, sier hun, på god vei mot et verdig og selvstendig voksenliv.

■ ■ ■ Sharda fra Lamjung i Nepal er født funksjonshemmet, hennes muligheter er begrenset. Hun er oppvokst i Nepal som er et hinduistisk land. Hinduismen ser på funksjonshemninger som en straff for synder begått i et tidligere liv.

■ ■ ■ Redd Barna-avisa har fulgt Sharda i 10 år – vi har fulgt hennes drømmer om å få gå på skole og ta en utdanning. Hennes høyeste ønske er å bli lærer.

REDD BARN- AVISA • FEBRUAR 2000

Redd Barna-avisa har fulgt poliorammede Sharda Parajuli fra fjellbygda Bharate i Lamjung, Nepal, siden hun var fire år gammel. Nå er hun blitt 15 år, og holder fast på drømmen om å bli lærer og kunne forsørge seg selv.

Da Sharda var liten og ute av stand til å gå, var moren Chandra dypt bekymret for framtida hennes. Hun

så ingen muligheter for henne i den avsidesliggende fjellbygda. Nå ser hun annerledes på det.

– Jeg er ikke så bekymret for Sharda lenger. Hvis hun kan få seg en utdanning, tror jeg hun vil klare seg bra, sier moren i dag. – Sharda er veldig flink på skolen og får alltid gode karakterer.

Moren forteller at da Sharda kom hjem fra sykehuset i Katmandu for et par år siden etter å ha fått tilpasset nye støtteskiner og sko, overrasket hun alle med å gå alene hele veien fra dalen opp til landsbyen. Det er rundt tre timers gange oppover en bratt åsside – for en med friske bein.

– Da forstod jeg at Sharda kan klare seg selv, sier Chandra med tårer i øynene.

Vendepunktet

Da Sharda var fire år gammel, krabbet hun rundt på alle fire på den lille gården som ligger høyt og fritt på en bakketopp. Den lille funksjonshemmede jenta kunne mate hønene, nøre opp ild i grua, lage te og hjelpe til litt i huset. Men framtida så mørk ut for Sharda i et samfunn der ei jentes mulighet lå i å bli gift, føde barn og arbeide hardt på åkerlapper som ligger langt unna gårdstunet, og bære tunge bærer opp og ned bratte åssider. Moren husker at Sharda av og til gråt om natta og spurte hva det skulle bli av henne. Og moren fryktet hva som ville skje med datteren når hun selv ble gammel og skulle dø. Men Shardas framtidsutsikter, endret seg da Redd Barna kom til distriktet for å drive barnerettet samfunnsutvikling. Storesøster Shova, som da var ni år, deltok i undervisningen som Redd

Barna satte i gang for jenter som ikke gikk på skolen. Shova tok med seg Sharda på ryggen ned den stupbratte, ulendte stien til gårdsplassen der jenteklassen holdt til. Og vesle Sharda lærte bokstaver og tall sammen med de store jentene.

Sharda ble også sendt til et ortopedisk barnehospital i Katmandu, og ble operert for å rette ut beina. Hun fikk tilpasset støtteskiner og sko og lærte å gå med krykker. Det var litt av en utfordring i det kupert fjellandskapet uten andre veier enn smale stier. Sharda brukte over en time på den bratte, ulendte skoleveien – en strekning søsteren gikk på ti minutter. Men Sharda stod tidlig opp og gikk i god tid. Hver dag.

Mestrer livet

Den vanskelige skoleveien er ikke lenger et problem. Vi følger med Sharda hjem fra skolen. Hun er sterk i armene og holder stø kurs oppover stien. Hun behersker engelsk og fryder seg over å kunne snakke med oss. – Det går bra med meg nå, forteller hun. – Jeg trives på skolen, og så er jeg veldig glad for at jeg kan gå.

Hun setter seg på den røde leirterrassen foran huset, under stråtak, og tar av skinnene og skoene. Hjemme bruker hun dem ikke. Her tar hun seg lettere fram på alle fire. En varm bris kjæler rundt bakkekammen og rusker lett i de røde og gule blomstene i bedet langs skrenten ved huset. På den ene siden av gården kan vi se snøkledd Himalaya-tinder på rad, på den andre ser vi ut over en avgrunnsdypt dal med sirlig terrasserte åssider. Over oss seiler ei ørn på veldige vinger. Et storslått landskap som er en daglig utfordring for ei jente med en funksjonshemming.

Men Shardas funksjonshemming, som kunne låst henne til et liv rundt husene på gården, har i stedet ført til at hun i oppveksten har fått impulser fra verden utenfor sin egen landsby. Regelmessig må hun til hospitalet i

Katmandu for å tilpasse skinner og sko etter som hun vokser. Søsteren Shova forteller at det er Sharda som bringer nytt fra den store verden når hun kommer hjem fra turene sine.

Lærerdømmen

Framtida for Sharda ligger i utdanning, slik at hun kan få et yrke der ikke svake bein betyr så mye.

– Jeg vil gjerne bli lærer, sier Sharda. Det er en drøm hun har båret på i mange år. Og den er ikke urealistisk. Hun kan arbeide som lærer på landsbyskolen når hun avslutter 10. klasse. Men Sharda vil gjerne studere videre og få seg høyere utdanning i Katmandu.

– Hvis det ikke er mulig for henne å få stipend, vil jeg selge litt jord for å skaffe penger til utdannelsen hennes, sier moren. – Det var også ønsket til Shardas far, som døde for tre år siden, legger hun til.

– Jeg vil gjerne undervise i nepali, forteller Sharda. – Jeg liker å lese bøker, både dikt og historier. Og jeg skriver litt selv også, tilføyer hun beskjedent. Det viser seg at hun nylig vant en sangkonkurranse på en festival. Der sang hun en sang hun hadde skrevet selv om barns rettigheter: – Den handler om at barn vil visne som blomster hvis de ikke får oppfylt sine rettigheter, forklarer Sharda. I Lamjung er Sharda blitt et eksempel på at det går an å gjøre noe for at barn med funksjonshemninger kan få leve et mest mulig normalt liv. Hun har også vist at lammelser i muskler ikke betyr at mulighetene for å bruke evner og ressurser også blir borte.

I NEPAL:

Tekst: Ellen Hofplass
Foto: Inge Lie og
Per-Anders Rosenkvist

DET NYTTER: Sharda er blitt et eksempel i landsbyen sin på at en funksjonshemming ikke er kroken på døra for å leve et normalt liv. Døra til en meningsfull framtid står åpen for henne.

MYSTERY ON EVEREST

On June 6, 1924, George Leigh Mallory, at left, and Andrew Irvine set out with experimental oxygen bottles from Camp IV high on Mount Everest. Two days later they vanished into a bank of clouds. Were they the first to stand atop Everest?

MALLORY & IRVINE RESEARCH EXPEDITION/LIAISON

Members of the Mallory & Irvine Research Expedition examine a tent (above) possibly dating from a 1933 British expedition that tried, in vain, to locate the legendary climbers' remains. The 1999 team found an oxygen bottle at about 28,000 feet, evidence of Mallory and Irvine's progress toward the summit.

BY CONRAD
ANKER

NATIONAL GEOGRAPHIC, OCTOBER 1999

IT WAS A BRIGHT cold morning on Mount Everest. Sunlight coming over the Northeast Ridge made the rarefied air at 27,000 feet feel warmer than the 0°F it was. Seven thousand feet below in Tibet, pockets of meltwater shimmered on the terminus of the Rongpu Glacier, which bunched like a carpet as it pushed through the valley.

After an hour or so of searching I had found two bodies far apart on the lower edge of a snow terrace below and to the west of the standard route up the Northeast Ridge. Both were grotesquely twisted and folded, suggesting they had suffered long, violent falls. Their faded down suits indicated that they had perished during the past few decades. They weren't the climbers I was seeking.

I was on the mountain that day, May 1, 1999, as part of an expedition seeking clues to the fate of George Leigh Mallory and Andrew Irvine, the legendary British climbers who disappeared on the Northeast Ridge on June 8, 1924. Not far from there a British Expedition in 1933 discovered an ice ax with marks suggesting it had belonged to Irvine. Below where the ax was found, a Chinese climber, Wang Hongbao, in 1975 reported seeing a weathered body he described as an "English."

When I finished searching the terrace's lower edge, I took off my crampons to start back up a steep incline of loose rock and smooth slabs that had been exposed after a winter with little snowfall. A patch of white, different from the snow and as bright as

marble, caught my eye. I realized it was a body. Bleached white skin. A hobnailed boot. A braided climbing rope. No nylon.

In my slowed-down, dreamlike state at high altitude, I did not immediately recognize who this was. I sat down next to the body, studying the tattered edges of his wool sweater and cotton wind jacket. He was facing uphill on his front, both arms outstretched, as if grasping to arrest his slide. His left leg was crossed over the right, which was broken above the ankle. I realized at last that I had found one of the two people for whom we'd been searching.

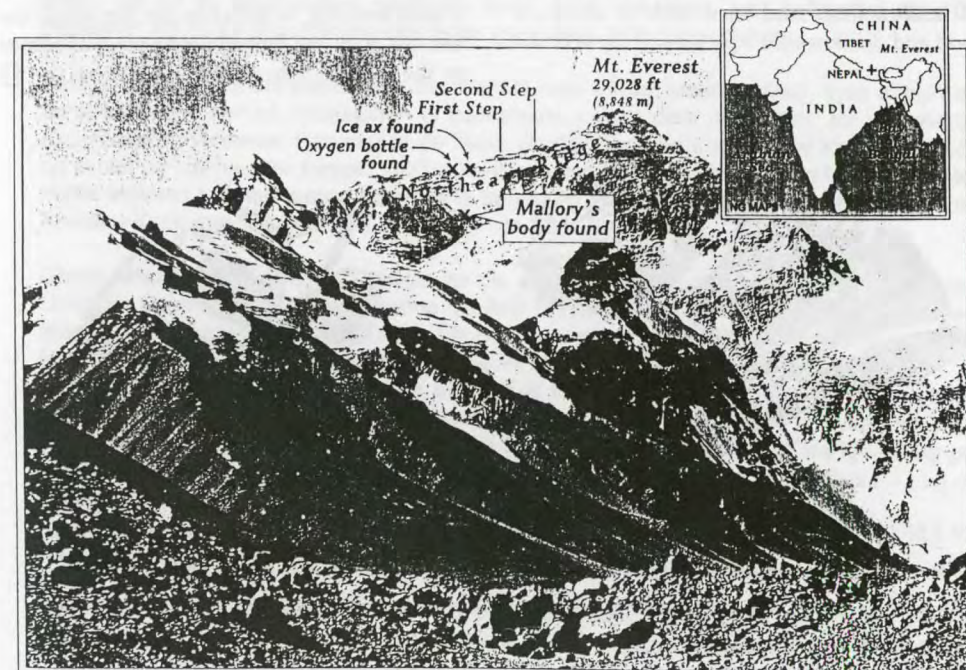
Because our radios could be monitored by dozens of climbers, our team had agreed to use coded messages. "The last time I tried a boulder problem in hobnailed boots I fell off," I radioed to Jake Norton, Dave Hahn, Andy Politz, and Tap Richards, who were fanned out across the terrace above me. Jake heard me say "hobnailed" and instantly looked down to see me waving. I tried the others again, asking them to join me for "tea and Snickers." My

third call was for a "mandatory group meeting." Soon all four were descending toward the final resting place of George Leigh Mallory.

"He's frozen solid to the rocks," Jake said, as he and Tap carefully chipped at the ice with an ax. There was no way to turn him over. Gently cutting off his shirt collar, Jake held out the label so the rest of us could read the neatly stitched name, "G. Mallory." Reaching under the body, he removed a pair of sun goggles from a chest pocket, from another pocket a handkerchief monogrammed "G. L. M." Under his right arm, Jake found a broken altimeter, scissors, and a pocketknife. In a vest pocket close to Mallory's heart was a packet of letters from his family.

After we searched the body, we covered it with rocks, Andy read an Anglican committal ceremony, and we left Mallory in peace.

Curiously, Mallory was not wearing gloves. Nor did we recover his 1924 Kodak Vest Pocket camera or any other conclusive evidence to answer the big question: Had Mallory been the

AUDREY SALKELD COLLECTION

Mallory and Irvine pioneered a route through Tibet to Everest, as seen in this 1924 photograph. Edmund Hillary and Tenzing Norgay first reached the summit, in 1953, via Nepal.

How I Found the Body of Climber George Mallory, Missing for 75 Years.

first person to stand on top of the world? From what we found with his body and from the difficulties I experienced myself in climbing his route to the summit, I think it's highly improbable, for the following reasons:

■ The route is too tough. When Mallory and Irvine were last seen, they were somewhere near the Second Step, a 90-foot-high wall of rock at 28,300 feet. Two weeks after finding Mallory's body, I tried to free climb this sheer wall much as Mallory would have, avoiding a ladder left in 1975. I found it extremely difficult, even with crampons and modern rock-climbing techniques. Climbing roped together without attaching any gear to the rock—standard procedure in their day—would not have gotten Mallory and Irvine up the Second Step. ✓ Their gear and supplies were insufficient. Without crampons for secure footing and fixed ropes to guide them and aid their descent, Mallory and Irvine would have had to have been superhuman to have summited. Their oxygen apparatus was heavy and prone to malfunction. And their lack of adequate food and drink would have slowed them down

and increased their chances for mistakes.

■ The timing was off. They were climbing late in the day. If they had made it to the summit, they would have had to bivouac in the open. But Mallory's nose and fingers were not swollen and discolored by frostbite, which leads me to believe that they did not spend the night outside before dying. To me Mallory's missing gloves are a crucial clue. Having turned back above the First Step, Mallory may have taken off his gloves to grip the steep rock as he descended. I think he probably slipped and pulled Irvine off a ledge. The frayed rope still tied to Mallory's waist may have been cut by an edge of rock, sending him tumbling to the snow terrace, then sliding farther to where I found him.

None of this, of course, has lessened my admiration for Mallory and Irvine. The route they pioneered to the Northeast Ridge in the 1920s is the one most climbed today on the north side. For the two of them to have gotten as high as they did with the resources they had is truly amazing. Whether or not they made the summit, they will forever hold a place as heroes on the world's highest peak. □

"WE EXPECT NO MERCY from Everest," Mallory told a friend before his final expedition. When his frozen body was found, Mallory was lying face down with his left leg crossed over his broken right one. A spare glove (left), boots, goggles, and penknife (below) were found with him. So, too, was his circular altimeter, which once recorded altitude near the summit of his ambition. He had written to his wife: "I look upon myself as the strongest of the lot, the most likely to get to the top." To honor that hope, the team interred Mallory's remains beneath rocks, held a brief burial service, and descended the merciless mountain.

Ghate Vaidya: Når doktorer begår feil

(Sunday Despatch, nr. 39, 30.01-06.02.2000, fritt oversatt av Kristine Alsvik)

Er det ikke et mirakel å kunne vende hjem etter å ha vært ett skritt fra begravelsesbålet? Når folk blir ført til Aryaghat, eller andre *ghater*, er det kun ved den siste etappe i deres liv. Takket være Subarna Vaidya, doktor ved Aryaghat Sewa Kendra og det lille sykehuset ved Pashupati Aryaghat, har mange kunnet returnere hjem etter å ha vært i dødens klør. Sist uke ble 92år gamle Kashi Nath Uprety fra Ghattekulo sett på som et håpløst tilfelle ved flere sykehus. Han har hjerteproblemer, bryst infeksjon og blod propp på hjernen. Han var i koma da han sist søndag ble fraktet til Subarna Vaidya av sin sønn. I løpet av to dager har den gamle mannens situasjon forbedret seg drastisk; nå klarer han å gå og snakke, og er ved full bevissthet.

For to år siden ble en kvinne ved navn Krishna Kumari Adhikari innlagt ved Patan sykehus; hun var bevisstløs og i en svært alvorlig forfatning. Legene mente at kvinnen bare hadde noen få timer igjen å leve. Familien tok henne da til Vaidya. Vaidya var redd hun hadde lungebetennelse og behandlet brystet hennes med ingefær juice og gav henne oksygen og salt. Kvinnen fikk tilbake bevisstheten etter to dager, og etter enda tre dager ble hun utskrevet fra sykehuset. Hennes sønn sier at hun fikk livet i gave fra Ghate Vaidya.

Sykehuset har behandlet 392 nær døden pasienter siden det åpnet for to og et halvt år siden, og 97 av dem kunne returnere hjem. Bare det siste året behandlet de 107 pasienter, og 28 av dem kunne reise hjem igjen etter å ha fått et nytt liv.

Vaidya sier at de fleste pasientene blir brakt til ham på det siste stadium, men at han og hans kollegaer ser på situasjonen til pasientene og gir dem medisiner, for det meste Ayurvediske medisiner. Han sier at de fleste situasjonene han har sett er knyttet til kreft, og svulst på hjerne eller livmor. Vaidya lærte medisinen fra sin far og han forteller at han måtte initieres før han kunne begynne å behandle pasienter. Vaidyaene blir utnevnt av Amalkot Kachahari, et embete i Pashupati området.

Ghate Vaidya tradisjonen ble startet for ca. 100 år siden, under Rana statsministeren Chandra Shumsher. Disse Vaidyaene blir ikke gitt noen lønn, det finnes derimot et legat, men Subarna forteller at han ikke har fått noe fra dette legatet de siste tretti årene. Han får kun Rs. 200 i lønn, noe som medfører at han så å si jobber frivillig. Siden han tok over etter sin far har sykehuset vokst til å bli et moderne sykehus med seksten rom. Det har moderne senger og utstyr som er blitt donert til sykehuset, og sammen med Subarna jobber det ni andre frivillige. Folk har donert alt fra kjøleskap og vaskemaskiner til kjeks og nudler til pasientene. Disse gavene gjør at sykehuset i dag er nesten fullt utstyrt.

All behandling ved sykehuset er gratis.

Vaidya forteller at det er nedgangstider i Ghate Vaidya tradisjonen. Det finnes fortsatt mennesker som sier at hvis en pasient blir bra så er det takket være Lord Pashupathinath, og som legger skylda på Ghate Vaidya hvis pasienten dør. Men, det er også mange som mener at tradisjonen bør holdes oppe som et siste håp før en ofrer de døende til flammene.

How to write a Nepali letter

(Sunday Post, The Weekly Magazine of The Kathmandu Post, Kathmandu, Sunday, February 13, 2000 Fagun 01, 2056)

Mark Turin

I remember quite clearly as a schoolboy being fascinated by the regulations which govern letter-writing in English. Our teacher spent many an hour trying to convey to her pupils the subtleties of certain openings over other ones and the seemingly abstract set of rules which determined whether you should sign off with yours sincerely, yours faithfully or simply do-it-yourself. My friends and I would experiment with variations on the theme, such as insincerely yours and your humble servant, as ever. The possibilities, although not endless, were vast. This was before I had encountered The Nepali Letter.

When I returned home after a period as a volunteer teacher in a government school in Nepal, I would occasionally correspond by letter with ex-students. They would write in English and I would be suitably impressed: the spelling was decent and the grammar was good, far better than I would have managed in any foreign language. The stumbling point was the content. An archetypal letter would run something like this: "Dear Mr. Mark Sir, Thank You, I am fine here. You are also fine there. My mother and father and all my family are fine here also and your family are all fine there. I am studying very hard here. You are working very hard there. Please remember me for good studies. Please come again to Nepal. You have forgotten us. Please write me one letter. You have written me no letter. Do not forget us. I close my pen here. Your student, xxx."

Of course I loved to receive letters from students, and I always wrote back. What surprised me was that there seemed to be a template for how to write a letter in Nepal. Not just guidelines for the opening and closing sections, but actually for the content of the whole letter. Much as I was glad to have news of my students and their families, I yearned for more information. What were they thinking about? Did they want to study in College? Had grandfather finally bought the land he was always talking about? It was not until many years later, when I finally learned enough Devanagari to be able to read and write a simple letter in Nepali, that I realised the beauty of it all: the medium is the message and the message is the medium.

There are certain openings in Nepali letters which impress me every time. One of my favourites, which I translate here most literally, flows like this: "I pray to the Lord Pashupatinath that your body is soft and warm, that you are restful and comfortable, and that your family are all in good health." Sometimes I try and invent new and impressive openings in Nepali, and I test them out on friends before I send them. They are universally rejected and I inevitably have to resort to old favourites. On occasion I even write a letter in Nepali the way I would in English, more chatty, less formal, sacrificing form for content. These letters are not well received. The recipients feel cheated out of a arboreal letter.

The biggest challenge of a Nepali letter, at least to me, is in finding the hidden content. Many letters thankfully don't have any, and I come away feeling relieved and happy that there have been no family tragedies. Sometimes though, I have found important news secretly tucked away somewhere in an otherwise standard letter. It often takes me very much by surprise, and I have to reread the whole letter to make sure that I have understood it. I remember a letter I received a year ago which ran: "Elder brother Chandra is fine and healthy. His wife and two sons are also well. Elder sister Indra is fine and healthy too. Cousin Shyam is doing well, so too cousin Bimala and her whole family. Cousin Ram has died. Cousin Purna Prasad is working hard, and his wife has a new

baby. Great uncle down the road is feeling much better than before" Being a non-native speaker of Nepali and very much a beginner when it comes to writing letters, I had no idea of how to express my condolences or even whether it would be appropriate.

Some things are notoriously difficult to learn in foreign languages, in the case of Nepali letters, this would apply to both the words themselves as well as the way in which they should be used to express the right sentiments. Over time though, I have come to appreciate the beauty of Nepali letters and how so much can be expressed in so few and such formal-sounding phrases. In fact, these days I even want to use some of those half-page Nepali greetings in letters I write in English.

Anyway, that is all for today, let us talk about the rest when we meet. My pen is tired. Your brother, Mark.

HIMAL 13/2 February 2000

आइये
कसम खाओ
न कभी नेपाल (काठमाडुं) जाएँगे न ही नेपाल में कोई
तात्कालिक रखेंगे। 24/12/99 को हमारा जहाज अपहृत कर
लिया गया जिसमें हमारे 180 मासूम हिन्दुस्तानी थे। कारण है
नेपाल की उग्रवादियों से साठगाँठ। कुछ हिन्दुस्तानी नेपाल
जुआ खेलने या घूमने जाते हैं। ज्यादातर वही हार कर आते
हैं। उस देश में हम पराजय खेचते हैं जो हिन्दुस्तान के खिलाफ
उग्रवादियों की मदद करने में काम आता है। आज के बाद
नेपाल न जाकर हम भी यह कहेंगे कि हमने देश के लिये कुछ
किया और देशभक्त कहलायेंगे। गुरु तेग बहादुर जी, गुरु
गोबिंद सिंह, भगत सिंह, सुभाष चन्द्र बोस की कुर्बानियों का
कुछ भी भूलाना न करें। दूसरे देश के देशभक्तों को देखो जो
अपना धर्म व देश के लिये मानव बम बन कर अपने शरीर की
घंजियाँ उड़ा लेते हैं।
हम दुआ करते हैं हमारे अपहृत
देशवासी सकुशल लौट आयें।
जय हिन्दुस्तान
राजेश बच्छर जय हिन्द ब्रिगेड
भारत के प्रधानमंत्री
श्री नरेंद्र मोदी

THE FALLOUT of the Indian Airlines hijack went beyond the souring of India-Pakistan relations. The Indian press, in particular the electronic media, raised passions by going overboard in emphasising Nepal's 'fault' for the crisis since Flight IC-814 had originated in Kathmandu. With the result that some groups used it to put out announcements like this one at New Delhi's Karol Bagh. Translated, it reads:

Let's take a vow
Neither shall we go to Nepal (Kathmandu),
nor shall we have anything to do with that
country. Our aircraft which was hijacked on 24
December 1999 had 180 innocent Indians.
This was possible because of Nepal's links with
terrorists. Some Indians go to Nepal to gamble
and they also go as tourists, and most of them
lose their money. The money we spend in that
country is used to fund terrorists against India.
By not going to Nepal from now on, we will
claim that we have done something for our
country and we will be called patriots. Bear in
mind the sacrifices made by Guru Teg Bahadurji,
Guru Gobind Singh, Bhagat Singh and Subhas
Chandra Bose. Look at patriots in other countries
who give up their lives as human bombs for
their religion and their country.

We pray that our hijacked fellow citizens will
come back safe.
Long live India!

Rajesh Baccher, Jai Hind Brigade

Menneskerettighetsbrudd fordoblet på 2 år

(The Kathmandu Post, 03.02.2000, fritt oversatt av Christine Engen)

Dhanghadi, febr 1- Antall brudd på menneskerettigheter har økt raskt de siste årene i den vestligste regionen i landet, generelt ansett som relativt fredelig.

INSEC - The Informal Service Center, hevder i en presseuttalelse at antallet brudd på menneskerettighetene har nærmest fordoblet seg siden 1998. Søndag ble et symposium organisert av gruppen for menneskerettigheter for å gjennomgå utgivelsen av den siste årlige publikasjonen "Menneskerettighetsårboken 1999".

Ifølge artikkelen økte antall ofre i det niende distriktet i den vestligste regionen fra 554 i 1998, til dramatiske 962 i 1999.

I året 1998 var totalt 433 mennesker, inkludert 180 kvinner og 256 menn. I 1999, var totalt 776 mennesker, inkludert 285 kvinner og 494 menn.

INSEC Presidenten Sushil Pyakurel, som snakket i symposiet, understreket at lederne i landet måtte akseptere skylden for landets eksisterende problemer, av dem nedvergsene og underutviklingen.

Foredragsholdere fra forskjellige politiske partier var også tilstede på møtet, som ble ledet av den regionale koordinatoren av INSEC- Devi Banskota.

Snøfall forstyrrer livet lengst vest i landet

(The Kathmandu Post, 03.02.2000, fritt oversatt av Christine Engen)

Amargadhi (Dadeldhura), febr 2 - Sist kveld kom det et stort snøfall i regionen lengst vest i landet som inkluderer Baitadi, Darchula, Doti, Bajhang og Dadeldhura.

Det har vært kontinuerlig regn i disse distriktene siden mandag.

I områdene har det falt mellom 3-12 cm snø og dagliglivet har blitt forstyrret i disse fjellområdene. Strømforsyningen har vært avkuttet siden i går kveld.

Ifølge Nepal elektrisitetsverk (NEA) sitt kontor i Dadeldhura, har ikke teknikere kunnet avdekke feilen pga de store snømengdene. Det lokale elektrisitetskontoret melder at elektrisiteten vil komme tilbake så fort som feilen blir avdekket, men det blir ikke før snøen har smeltet.

Fotografene fra kontoret var mer opptatt av å ta bilder av alle folkene som lekte i snøen. Turistene var også opptatt å forevige det vakre landskapet.

En britisk VSO, Micheal Cook, som underviser på Mahendra ungdomsskole, uttrykte begeistret at han var heldig som fikk oppleve dette spesielle store snøfallet. Dette er et område som har stort potensiale for turisme, avsluttet han med.

Caravan likely to win Oscar Award

(The People's Review, Thursday, February 24 - March 1, 2000)

"Caravan is likely to win the Oscar Award," said Neer Shah, the Nepalese producer of the film. "We have to defeat four other foreign language category films to win the Award," he revealed. "As far as the story and the photography is concerned, we are very much strong compared to other rivals," Shah claimed.

The nomination of this movie for Oscar Academy Award's best foreign film category is a historical opportunity for Nepal, said Shah at a press conference organised here on Thursday.

Shah said that this is a glorious moment to feel that we have become the only country from this continent to be nominated for the prestigious Oscar Academy Award.

The recent nomination has opened up new avenues for quality and world-class film ventures to be undertaken in Nepal, according to Shah. He informed that the Nepalese producers and technicians can also make a film like Caravan if they are

provided government support and necessary equipment.

"We also can make international standard films if the proposed Film Development Board would have been constituted," Shah said, while criticising the government attitude. He added, "Already 160 million rupees has been collected for the Board. But, as the Board is yet to be constituted, the fund has been lying uselessly". "I don't know why the government does not constitute the Board," he expressed surprise.

Caravan depicts the hard life of salt traders in the remote Upper Dolpo region of Nepal's western Himalayas. The nomination was announced on Feb 15.

Shah further informed that various programmes have been started to uplift the lifestyle of the people in Dolpa from the income generated by the film. Rs 10 million have already been spent for setting up schools there, he said. Accordingly, Eric Valli, the film director, is going to set up a trust in aid of Dolpalis. Shah, however stated, "We are willing to do a lot for the development of Dolpa. But, nothing will happen if different political parties put contradictory proposals."

The film screened at Jaya Nepal Cinema Hall in Kathmandu, has already collected about 100 thousand rupees. Caravan is going house full since its screening in the Jaya Nepal Cinema Hall. Audiences are learnt to be locals as well as foreigners. Film actor and producer Ashok Sharma, producer Uddhav Poudel and actor Harihar Sharma, also addressed the function and they expressed their happiness at the nomination of Caravan for the Oscar Award.

The Oscar Academy awards will be formally awarded amid a grand ceremony on March 26 in Los Angeles, USA. Neer Shah will lead a Nepalese team to Los Angeles to attend the ceremony. Shah will address a press conference there on March 16.

Losar (tradisjonell høytid) hos tibetanere

(Sunday Post, The Weekly Magazine of The Kathmandu Post, Kathmandu, 06.02.2000, fritt oversatt av Arnstein Thaulé)

Av Basanta P Rijal

Den tibetanske kalender følger, i likhet med den hinduistiske kalender, månens bevegelser. I tillegg kommer innflytelsen fra den kinesiske kalender. Den tibetanske kalenderen har, i motsetning til den gregorianske og den nasjonale, nepalesiske kalender, ingenting å gjøre med solsystemet.

Den tibetanske kalenderen har et interessant aspekt, som det ikke er vanlig å bruke i andre kalendere. I tidligere tider var den tibetanske kalenderen basert på tolv års sykluser som hadde dyrenavn for hvert enkelt år. Navnene var mus, okse, tiger, hare, drage, slange, hest, sau, ape, fugl, hund og svin. Etter en syklus på tolv dyr, ble denne gjentatt.

I 1026 ble syklusen på 12 år endret til 60 år. For dyrene utgjorde dette en repetisjon fem ganger, som deretter ble fulgt av fem elementer. De tibetanske elementene er tre, ild, jord, jern og vann. Parvis kom årene under samme element men med forskjellige dyr.

For å identifisere disse to forskjellige årene under samme element, må dette følges av kjønn; han- eller hunkjønn. Det tibetanske år 2125 (1988-1999) var jord-hanntiger. Det påfølgende år, 2126 (1999-2000) blir da jord-hunnhare og inneværende år 2127 (2000-2001) skulle da bli jern-hanndrage og kommende år 2128 (2001-2002) jern-hunn slange. Tibetanerne feiret den første dagen av år

2127 den 6. februar år 2000 ifølge den gregorianske kalender.

Det tibetanske nyttår begynner, etter den gregorianske kalender i februar. En ekstra måned legges til hver tredje år, slik at kalenderen kan justeres med solkalenderen, som er den mest korrekte. Denne ekstramåneden kan den offisielle tibetanske astrologen sette inn når han måtte finne dette for godt, fordi tibetanerne ikke har en matematisk korrekt måte å gjøre dette på. Nyttår kan med andre ord bli forskjøvet et måned ytterligere. Losar det året vil finne sted i mars istedenfor februar.

Losar er en tradisjonell høytid blant tibetanere; også for de som bor utenfor landet. I alle hjem begynner denne festivalen med spiringen av byggkorn i små pottes, som Jamara for hinduene i den største årlige festivalen i Durga Pooja. Frøene blir ofret til Buddha for velsignelsen av Losar.

Losar hos tibetanerne begynner med at de skal hengi seg til rensing av negative tanker og gjerninger som har samlet seg opp i det foregående år. De vil gjerne begynne feiringen i godt humør og ønske hverandre lykke til (Tashi Delek). Den siste natten av det forgangne år forgyller i virkeligheten Losar. Tibetanerne nyter sammen med sine gjester "Ghutuk", som består av ni supper.

Den store kjelen med suppe inneholder en innbakt momo med ull, trekull, chilly eller salt. Den tilfeldige fordelingen av maten mellom gjestene og vertskapet velsigner deres fremtid i det kommende år. Den som for eksempel får den innbakte chillyen ble spådd å bli ulykkelig og i dårlig humør, mens den som fikk det

innbakte saltet skulle få en ledende rolle i sitt nærmiljø. Tibetanerne deltar svært gjerne i denne "ni-suppe"-begivenheten, ikke bare for å bli spådd, men også for å ha det hyggelig sammen.

På slutten av "ni-suppe"-seremonien blir det laget en torma av restene og Khatag for å tiltrekke seg ondskapen i det forgangne år slik at veien mot det nye år ble renset. På årets siste dag besøker tibetanerne klostrene med sine bønner og avlegger også et besøk hos de eldste og andre slektninger. De tar også i mot velsignelser fra den høyeste Lama i de forskjellige klostrene. Det var også vanlig å besøke Dalai Lama i Dalai-perioden. Denne tradisjonen følges nå bare i Dharamsala i India.

Flotte fyrverkerier kan sees under Losar-høytiden. Blant barna er fyrverkeriet en viktig del av festivalen, men det er også svært nødvendig for å fjerne åndene og djevlene i det feststemte landet og at det også skal rense sjelen til en frisk og ny begynnelse.

Losar-høytiden tilhører ikke bare tibetanerne. Det er mange etnisk, mongolske folkeslag, som Sherpa, Lhomi eller Olangchung, som lever på den nepalesiske siden av Himalaya, som også har feiret denne høytiden i uminnelige tider. For dem, er dette, mer en årlig høytid enn et nytt år.

Alder ingen hindring for utdannelse

(The People's Review, 24.02.2000 – 01.03.2000, Pokhara, fritt oversatt av Anuradha Gurung)

Alder er ingen hindring for en person som tørster etter kunnskap. Dette er bevisst av Hasta Bahadur Karki, 71, lokal beboer av Surunga VDC-1 i Jhapa distrikt.

Ingenting kunne hindre Karki fra å ta SLC-eksamener (School Leaving Certificate = 10.klasse) . Han har tatt testeksamener til SLC i Birendra Middle High School, Chandragadhi. Ikke desto mindre, planlegger Karki å ta høyere utdannelse om han består SLC-eksamenene.

Forurensningstest av motoriserte kjøretøy

(The People's Review, 24.02.2000 – 01.03.2000, Pokhara, fritt oversatt av Anuradha Gurung)

241 av 691 kjøretøy som tilhører regjeringen, forvaltningen og diplomater har ikke møtt kravene i en forurensningstest som har pågått siden 13. februar i år. Testen er gjennomført av Valley Traffic Office i Kathmandu på initiativ fra Ministry of Population and Environment. Siktemålet er å forby kjøretøy som består forurensningstesten å ferdes i Kathmandu-dalen.